



SOCIAAL-ECONOMISCHE
RAAD VAN VLAANDEREN

Huis van het Vlaams sociaal overleg

W I E Z I J N D E L E D E N V A N D E S E R V ?



werkgevers-
organisaties

vertegenwoordigen ca. 160 000
ondernemingen, bedrijven en
organisaties

vakbonden



vertegenwoordigen ca. 2 000 000
werknemers en werkzoekenden



Vlaams
netwerk van
ondernemingen



BOERENBOND
trouw aan land- en tuinbouw





OPDRACHT SERV

overleg organiseren en
advies geven over actuele
maatschappelijke
thema's en toekomstige
uitdagingen

A D V I E S

De SERV adviseert:

als strategische
adviesraad
(SAR)

over alle
sociaal-
economische
thema's

over
de Vlaamse
begroting

- algemeen regeringsbeleid
- werk en sociale economie
- economie
- energie
- gelijke kansen en integratie

De Vlaamse Regering moet de SERV advies vragen over:

- voorontwerpen van decreet
- uitvoeringsbesluiten van strategisch belang



S A M E N S T E L L I N G S E R V

raad

dagelijks
bestuur

commis-
sies

R A A D

- keurt de adviezen goed
- is verantwoordelijk voor jaarlijks werkprogramma
- stelt dagelijks bestuur, voorzitter en ondervoorzitter aan
- keurt begroting en jaarverslag goed

10
vertegenwoordigers
werknemers-
organisaties

jaarlijks
wisselend
voorzitterschap

ABVV > UNIZO > ACV > Voka

10
vertegenwoordigers
werkgevers-
organisaties



ACLVB



Vlaams ABVV



ACV

Verso



Boerenbond



UNIZO



Voka



D A G E L I J K S B E S T U U R

tweweekelijks
overleg

- strategiebepaling
- overleg over strategische dossiers
- sluiten van akkoorden



SERV



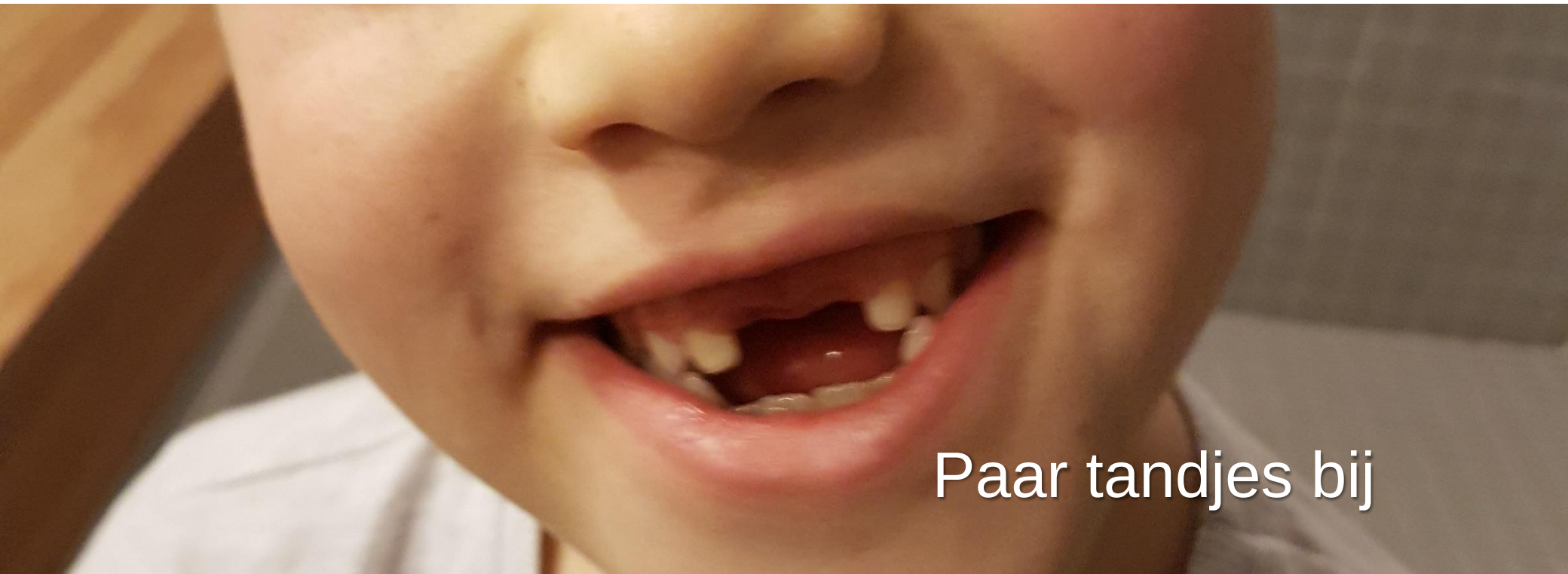
Stroomgroep Financiering



Aanbevelingen stroomgroep financiering

Betrokkenheid van
vakbonden
werkgevers
milieubeweging
armoedeorganisatie
(hernieuwbare) energiesector
netbeheerders





Paar tandjes bij

Three heart-shaped slices of dark, seeded bread are arranged on a light-colored wooden surface. Each slice is cut vertically down the middle, revealing a porous interior with visible seeds and grains. The bread has a thick, dark crust. The wooden surface shows some minor scratches and crumbs.

TO DO
Kloppen rekeningen?
Financiering renovatie
Bedrijvig klimaatbeleid



ELEMENTEN VOOR EEN GESUBLIMEERD KLIMAAT- EN ENERGIEBELEID 2019-2024

Sublimeren:

- overgaan van vast naar gas
- naar een hoger niveau brengen





Infrastructuur



Financiering



Arbeidskrachten



Bestuur





Infrastructuur- investeringen

x2 tot x3



Begroting

**3 tot 12 mld €/jaar
(1/4 begroting)**

- Renovatie (kwetsbare gezinnen)
- Scholen
- Mobiliteit



Personeel

x3

- Bouw: + 250.000 mensen
- Klimaat/energiestaf overheid



Beter bestuur

KLIMAAT- EN ENERGIEBELEID 2019-2024 VAN ALFA TOT OMEGA



ERGRONDRAPPORT

1064 Figuur 107: C



1065

1066 56

1067 6.1

1068 Voig

1069 tran

1070 tran

1071 Fig

1072

Tabel van klimaat- en energielef

1 Aα Alfa  Moedige M/V's	2 Bβ Beta  Bottomup onderbouwing	3 Γγ Gamma  Gedragsgebaseerde instrumenten	4 Δδ Delta  Weg met afstand tot doelen	5 Eε Epsilon  Klimaat en energie ε overig beleid	6 Zζ Dzeta  Digitalisering en generatie Z
7 Hη Eta  Efficiëntie en rendement	8 Θθ Theta  Evenwichtige therapieën	9 Iι Jota  Verstaanbare communicatie	10 Kκ Kappa  Kwalitatieve processen	11 Λλ Lambda  Leren en innoveren	12 Mμ Mu  Meten en rapporteren
13 Nν Nu  Actie nu (of later of niet)	14 Ξξ Xi  Brede keten- en consumptie-aanpak	15 Oο Omicron  O, dierbaar microniveau	16 Ππ Pi  Personeel maal 3	17 Pρ Rho  Ruimte en compactheid	18 Σσ Sigma  Sociaal-economische synergieën
19 Tτ Tau  Kerntaken en transparantie	20 Υυ Ypsilon  Infrastructuur als centrale as	21 Φφ Phi  Financiering en financiële sturing	22 Xχ Chi  Goesting via omweg en grip via regulering	23 Ψψ Psi  Beheersbare druk op actoren en systemen	24 Ωω Omega  Megatrends en draaivermogen

Schuif de hete patat niet door





Uitdaging is groot

Time is now

Blinkend parcours naar Parijs



Harten veroveren en overeenkomen

Nationaal Energie- en Klimaatplan 2021-2030

MI 0.34 TIs 0.2 E8C

---:---:---

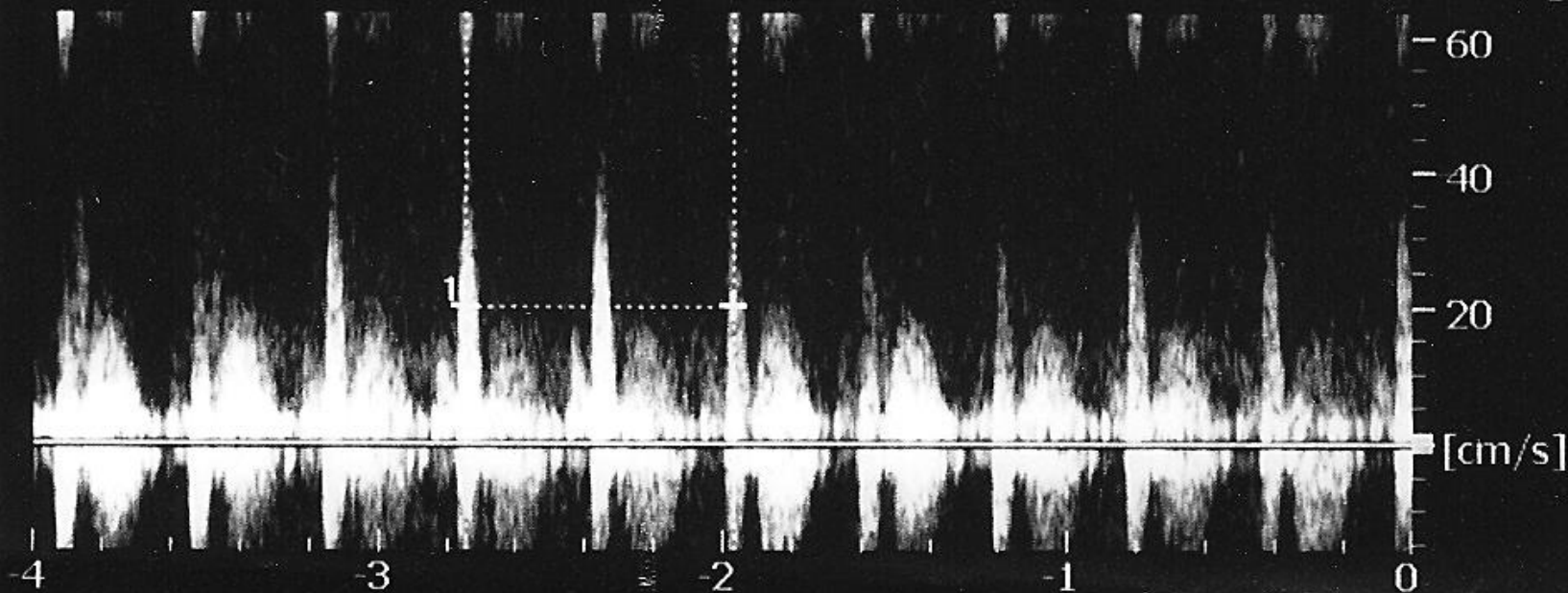
OB-1

1 HR 154 bpm



0- B
Frq 6.0 MHz
Gn 44
E/A 1/3
Map D/D/D
2- D 7.0 cm
DR 81
FR 17 Hz
4- AO 100 %

Due date: 12/2019



PW
Frq 4.0 MHz
Gn 21
AO 100 %
PRF 4.1 kHz
WF 75 Hz
SV 4
DR 44
SVD 3.2 cm



APGAR-scores

Vlaamse energie- en klimaatbeleid

Prille prenatale diagnostiek

17/12/2019

Vlaams Parlement, Commissie Energie

Annemie Bollen, abollen@serv.be

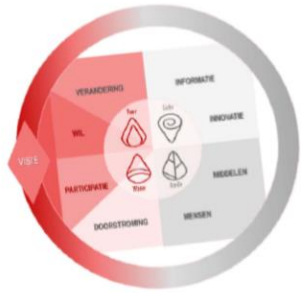


Sluitend (ton, GWh, €)
Iedereen aan boord

Verwachting

Advies

Veel vuur voor energie- en klimaatvisies



Brussel, 10 juli 2017



Advies

Geld, gemak en goesting voor REG

Brussel, 18 april 2016

Advies

Alle stekkers uit energiearmoede

Brussel, 23 mei 2016



Advies

Wegen en omwegen naar klimaat succes



MINARAAD
milieu & natuur



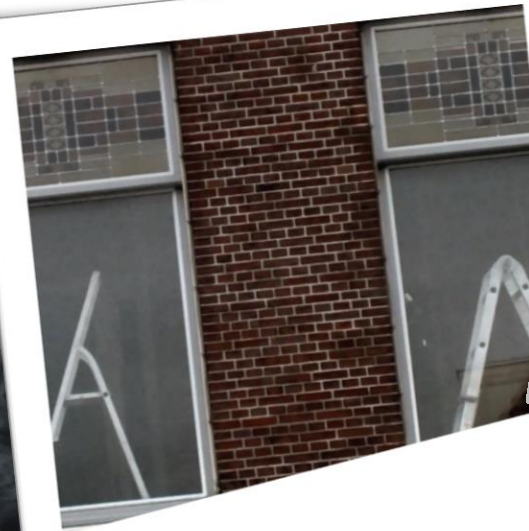
Advies

Sporen naar een krachtiger klimaat-energieplan 2030



ELEMENTEN VOOR EEN
GESUBLIMEERD KLIMAAT-
EN ENERGIEBELEID
2019-2024

24 JUNI 2019 // ADVIES



KLIMAAT- EN
ENERGIEBELEID 2019-2024
VAN ALFA TOT OMEGA

24 JUNI 2019 // ACHTERGRONDRAPPORT



Advies

Beleidsnota's energie en klimaat 2019-2024

Brussel, 6 december 2019

Het blinkende parcours naar Parijs



Prenatale diagnostiek

- Ontwerp Vlaams energieplan 2021-2030
- Ontwerp Vlaams klimaatbeleidsplan 2021-2030
- Regeerakkoord
- Beleidsnota's Energie en Klimaat



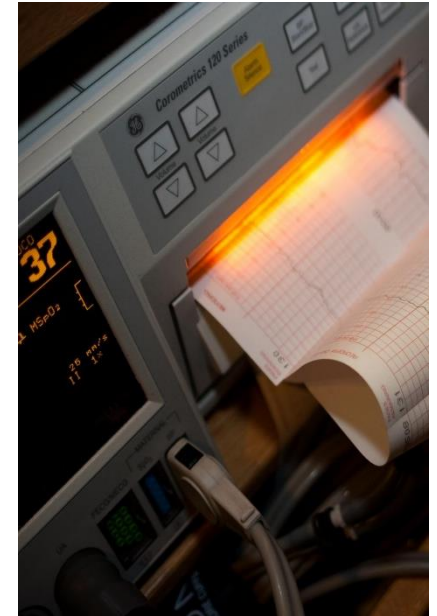
doelen



sectorale
doelen



maatregelen
instrumenten



klopt het?



Doelen

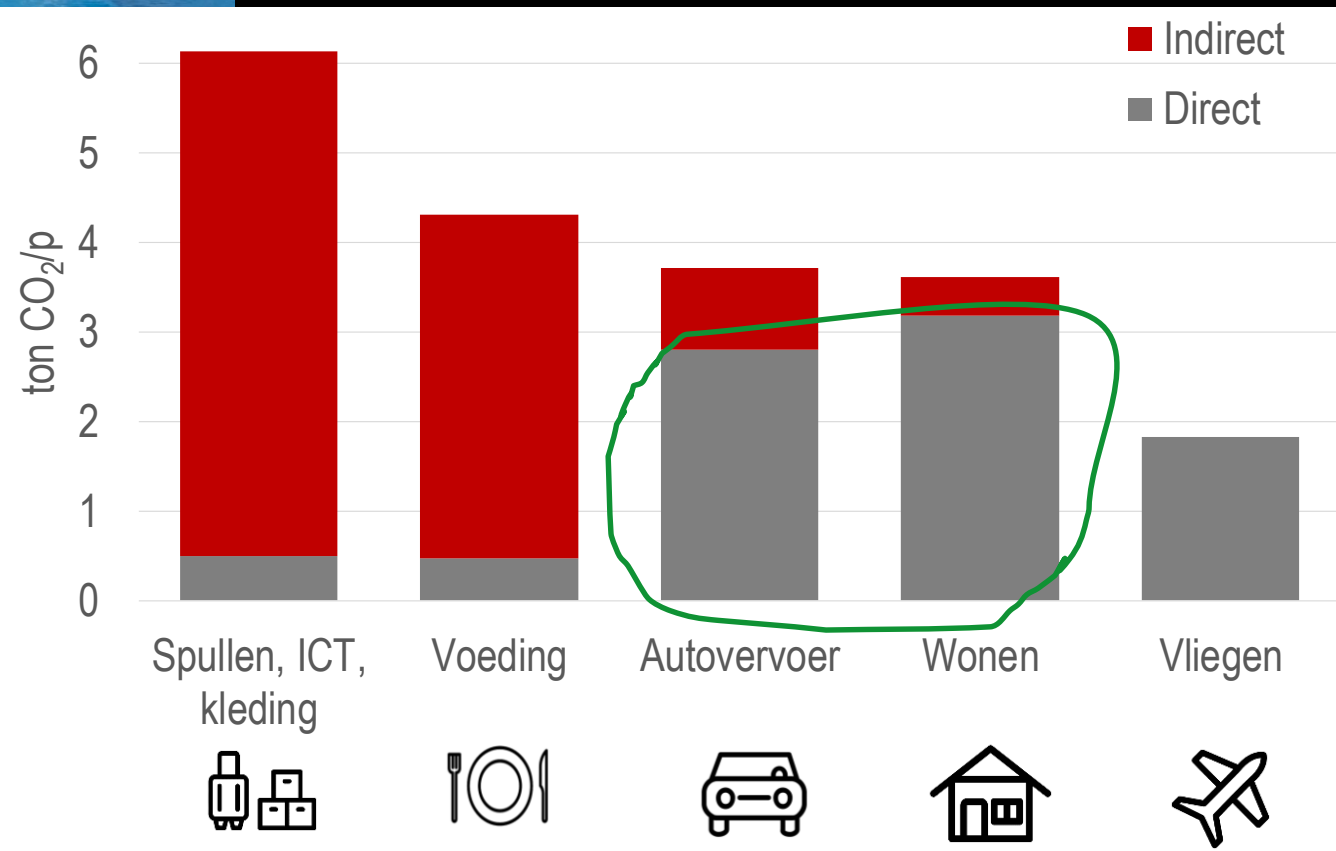
duidelijk
coherent

Ontwerpplan Beleidsnota's Plan		CO ₂ -eq Niet-ETS  tov 2005	Hernieuwbare energie  GWh (%)	Bruto finaal verbruik  (noemer) GWh	Energie- efficiëntie  -TWh tov BAU
VI	2018	-5%	19.589 (7%)	284.740	
	2020	-15,7% -8%	25.074 (10%) 23.450 (8%)	243.067 284.740	-47 -45
	2030 Lastenverdeling?	-35% -32,5% (-30%)	27.700 (12%) 28.512 (10%)	222.870 275.240	-74 -84
	2050	-80%			
B	2020	-15%	49.125 (13%)	377.795	
	2030	-35%	69.780 (18,3%) 25% (17,4%)	382.627	

Niet-ETS 46
ETS 32
Biomassa 6 Int. transport 28
Import 88



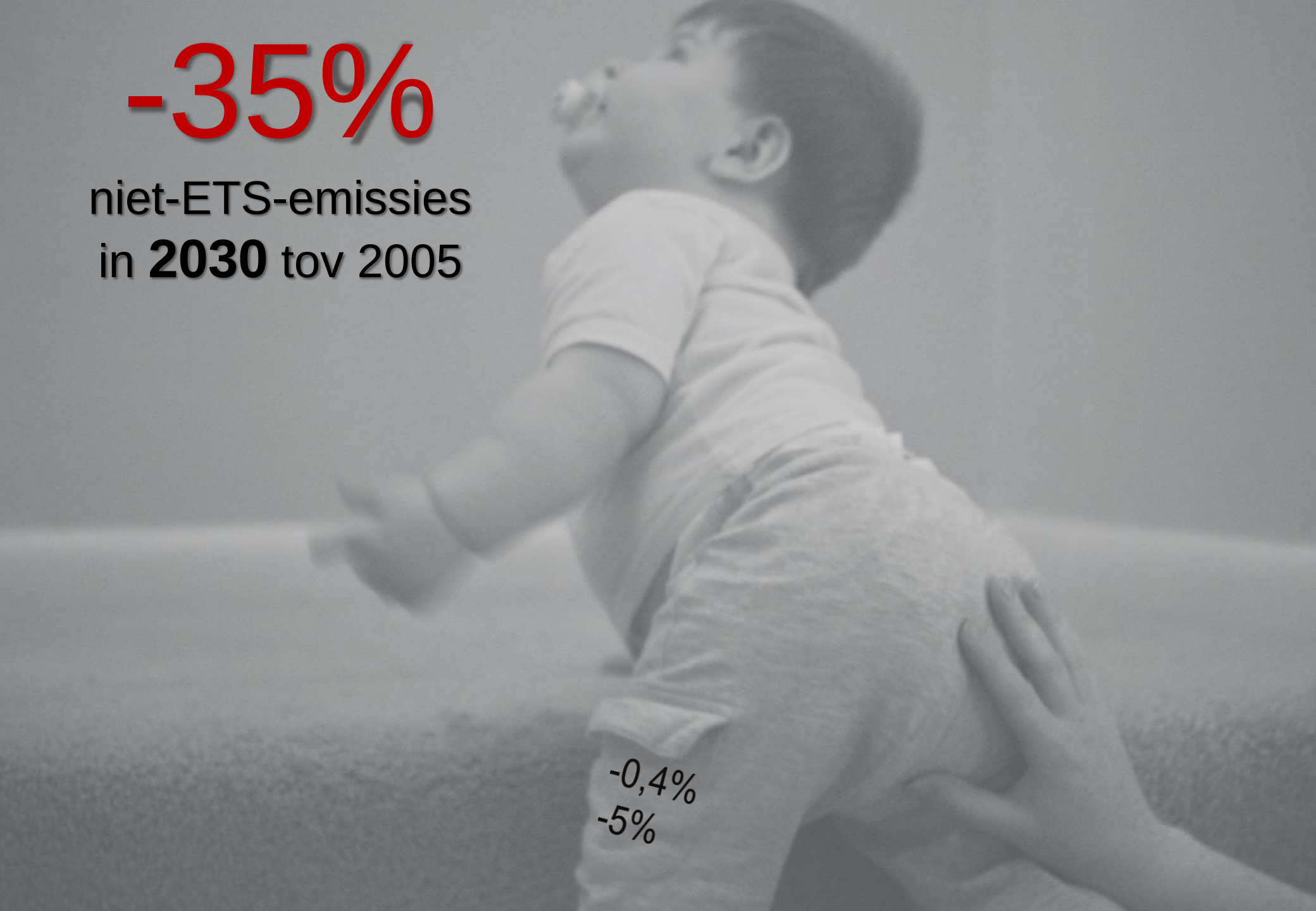
ETS: Emission Trading Scheme
Europese emissiehandel
Energiesector + grote industrie



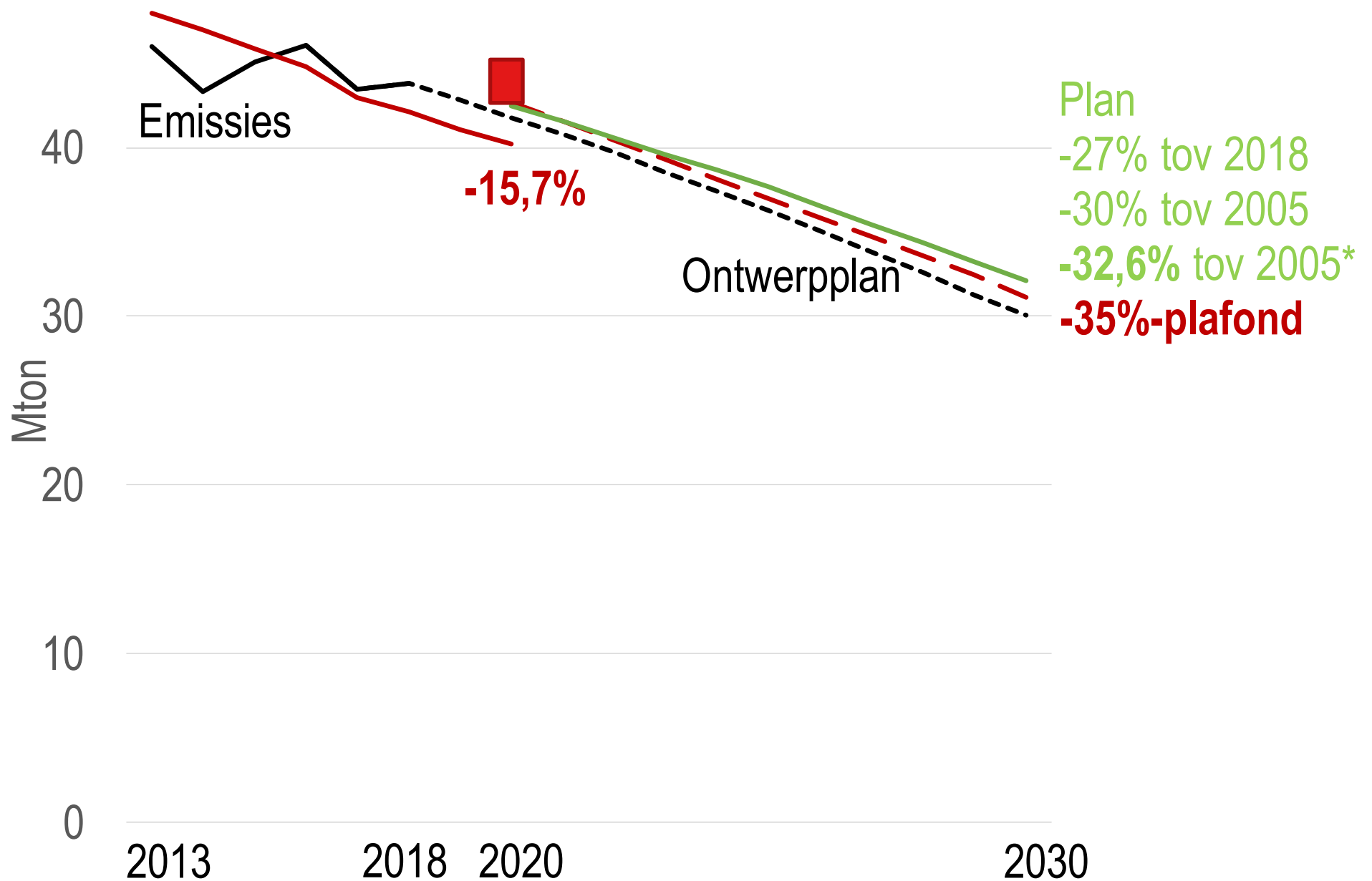
-35%

niet-ETS-emissies
in **2030** tov 2005

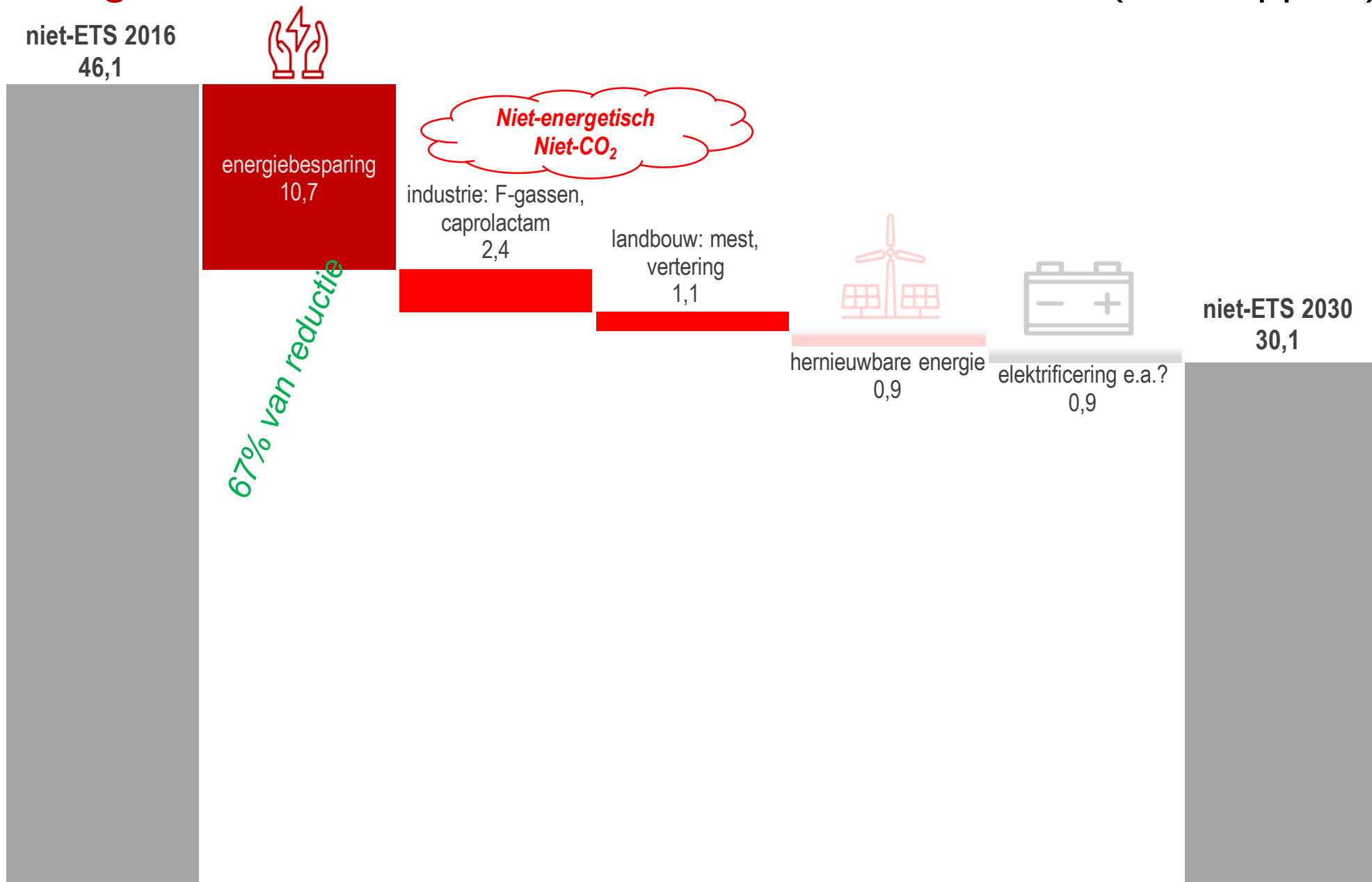
-0,4%
-5%



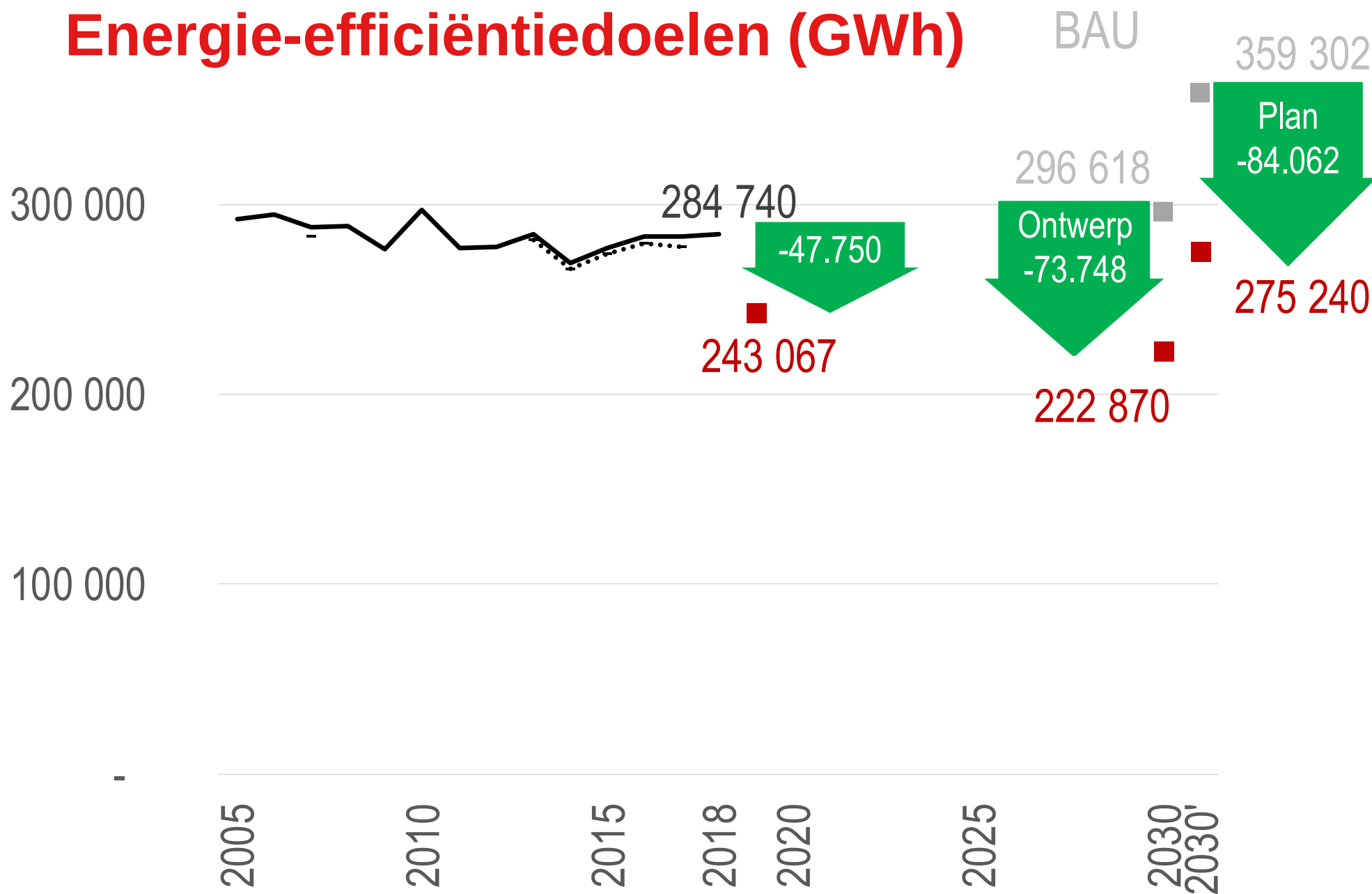
Niet-ETS-CO₂-emissies



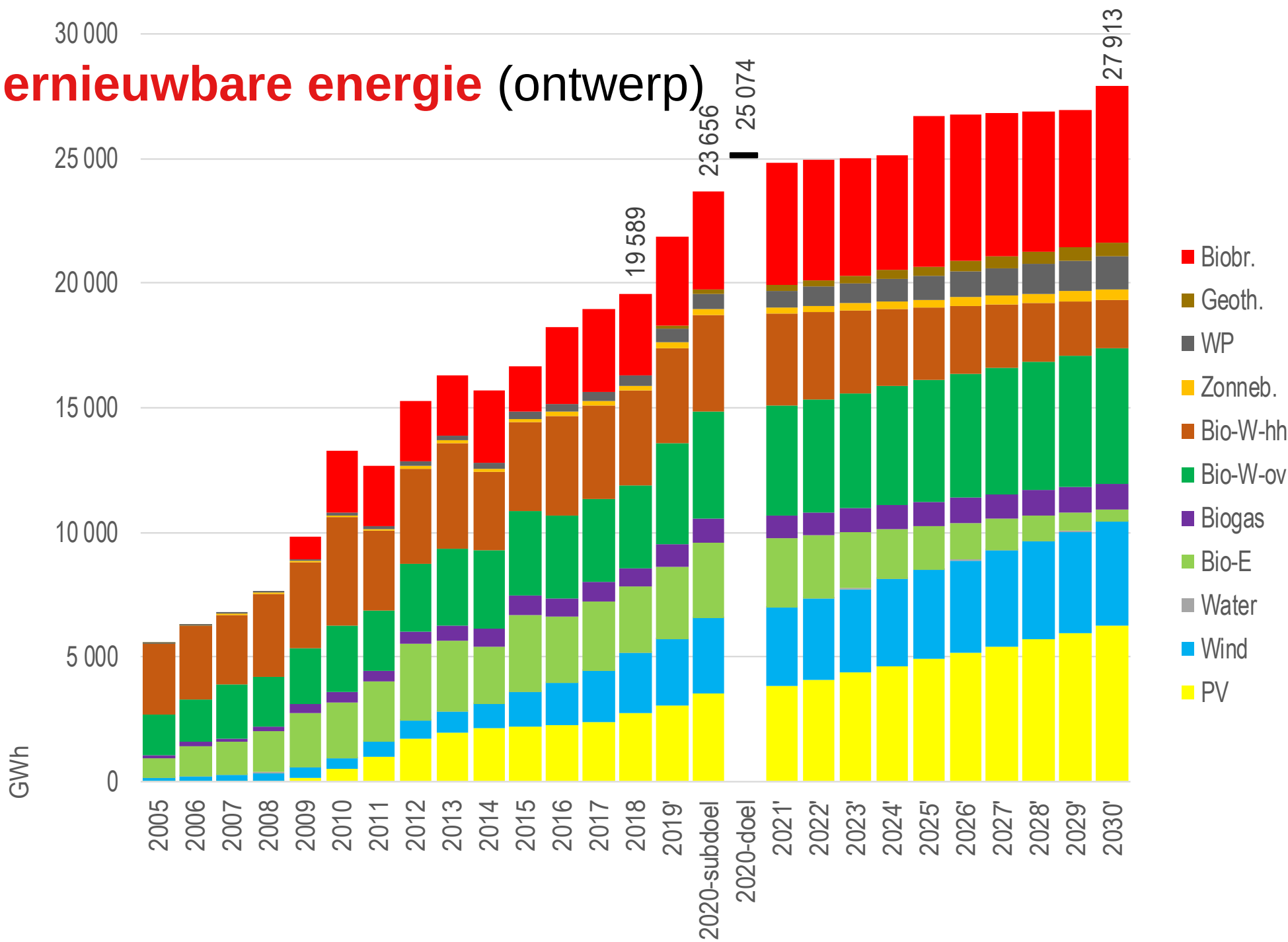
Energie-efficiëntie cruciaal voor -35%-niet-ETS-doel (ontwerpplan)



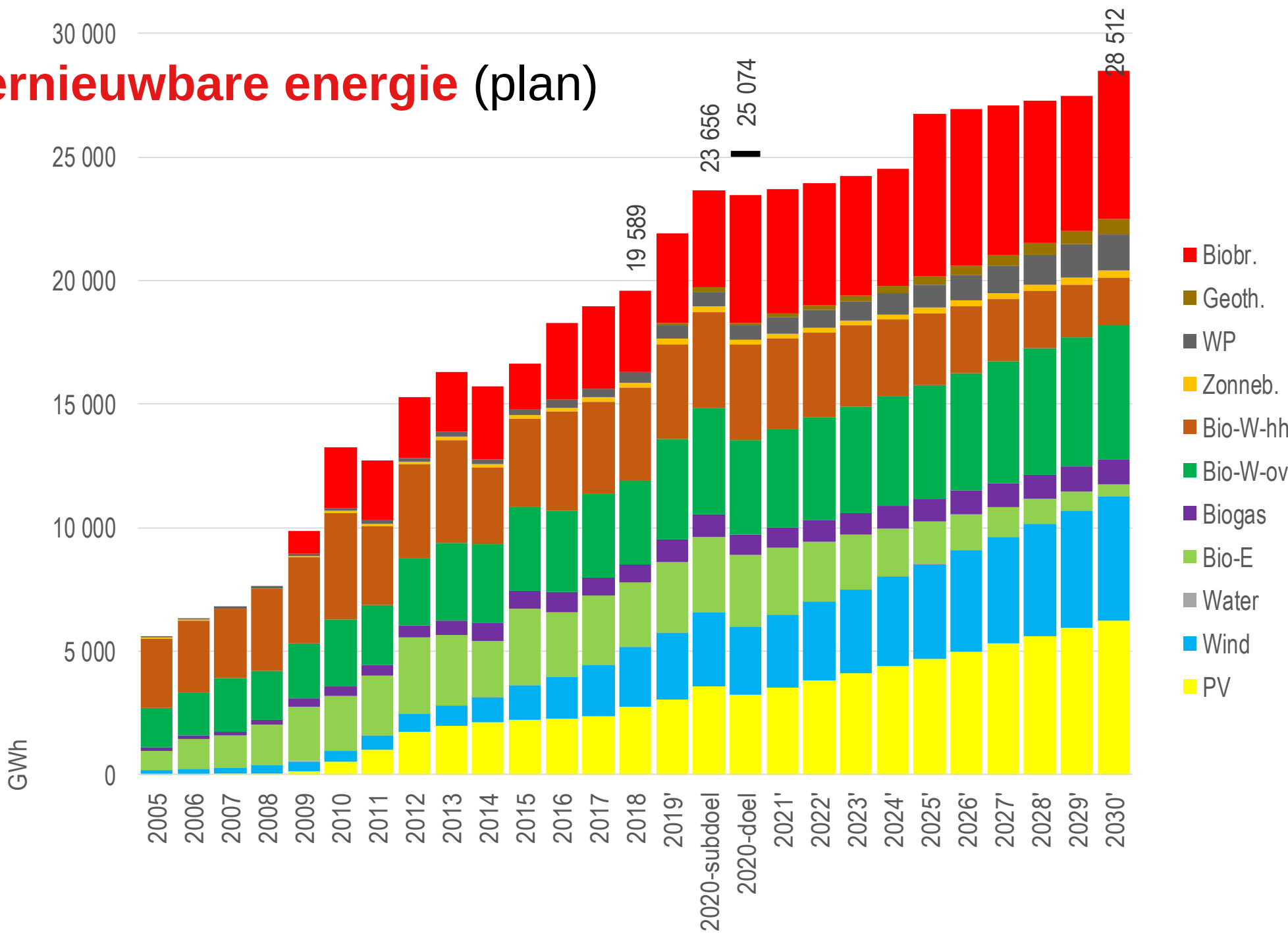
Energie-efficiëntiedoelen (GWh)



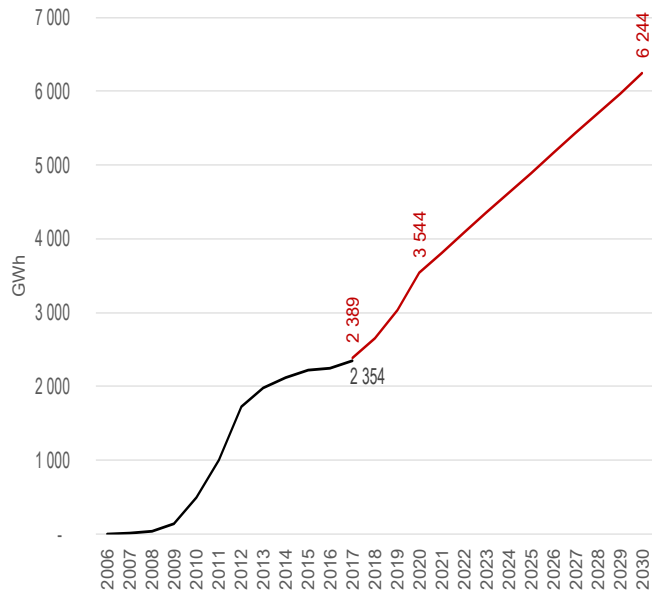
Hernieuwbare energie (ontwerp)



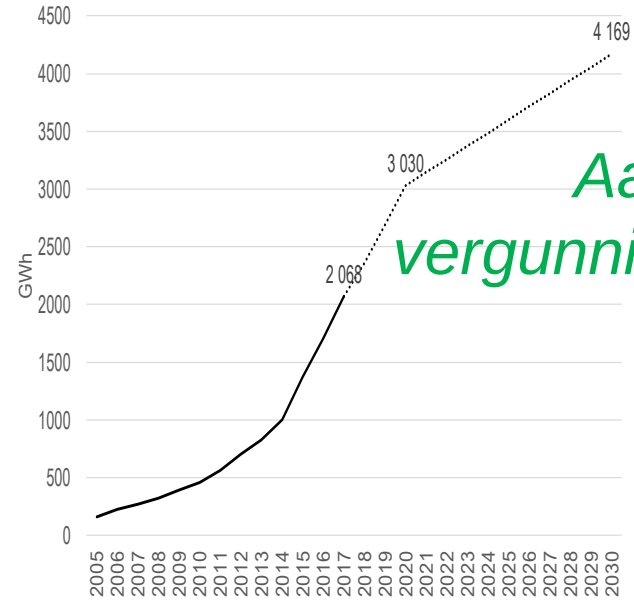
Hernieuwbare energie (plan)



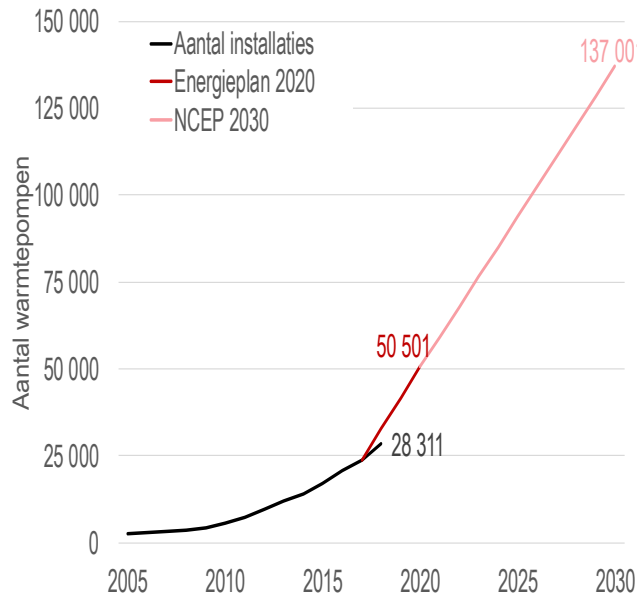
Zon



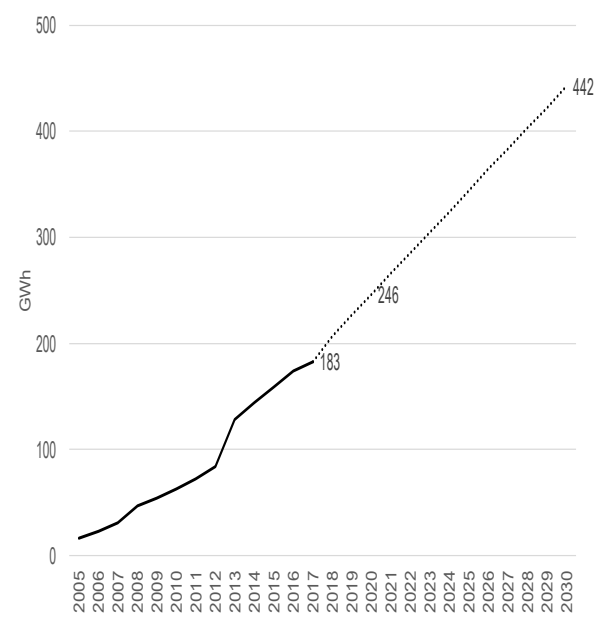
Wind



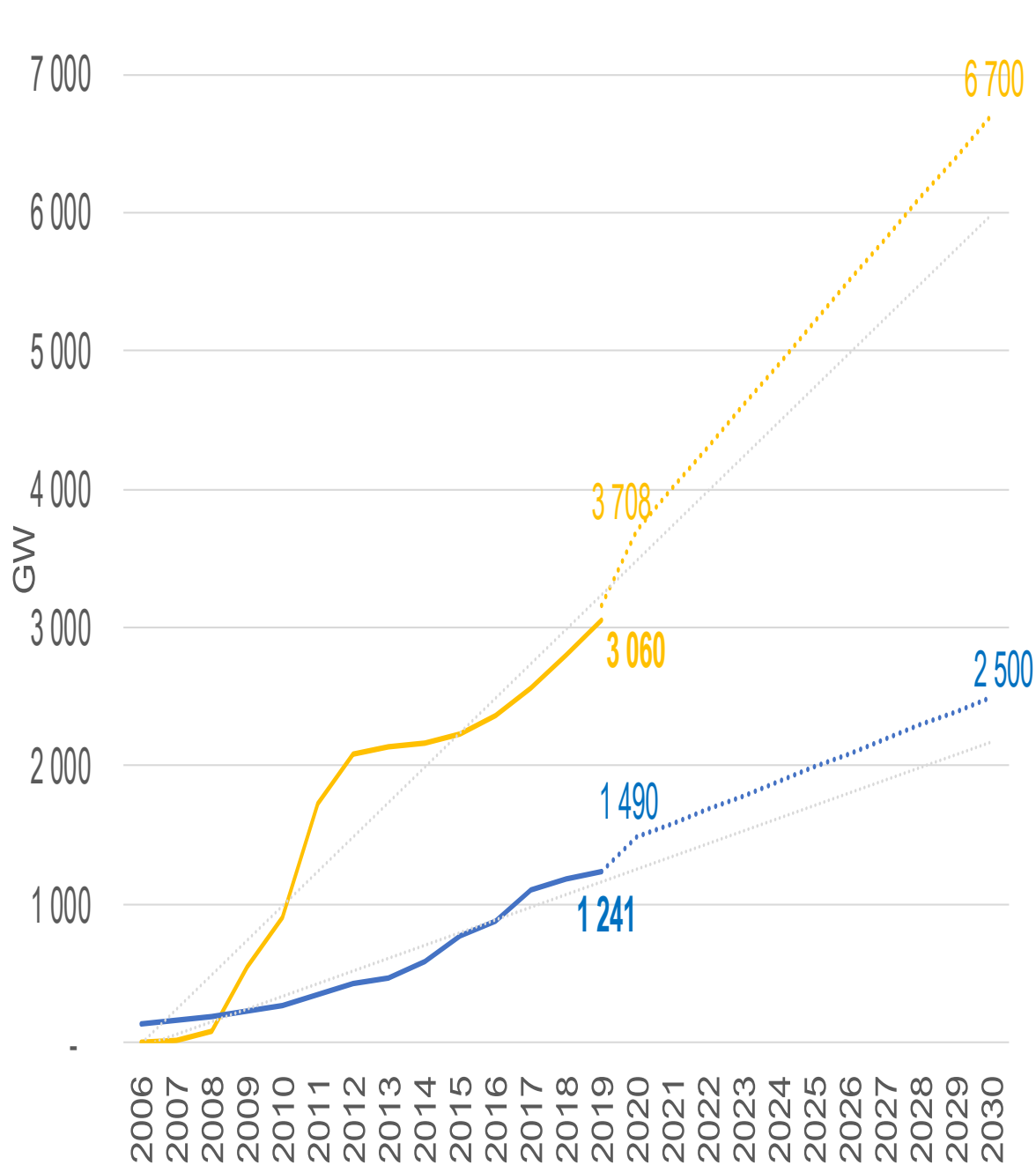
Warmtepomp



Zonneboiler



(ontwerp)



PV (Beleidsnota)

Wind (Beleidsnota)

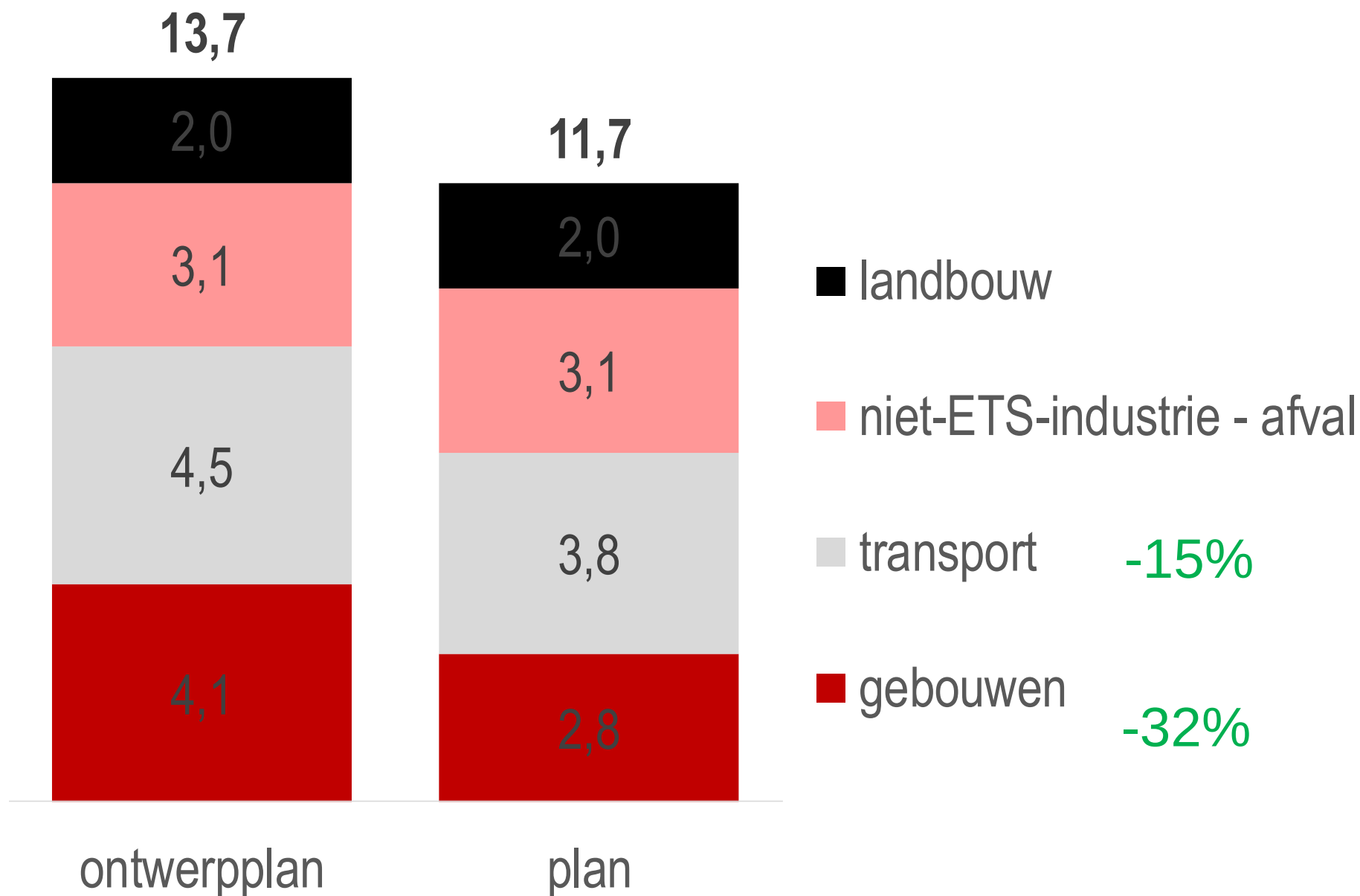


Echo

Sectorale doelen

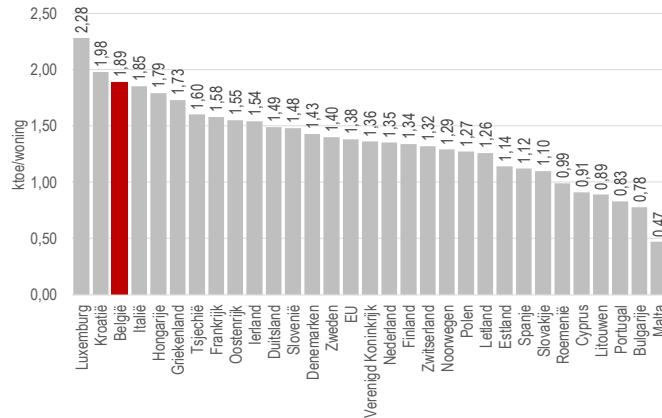
	Niet-ETS-emissies		
	2018 (Mton)	Plan 2018-2030	Ontwerp 2016-2030
Transport	16,0	-24% <i>-42% auto's</i>	-29%
Gebouwen	12,2	-23%	-43%
Industrie, afval	8,1	-38%	-40%
Landbouw	7,5	-27%	-26%
Totaal	43,8	-27%	-35%

Mton-reductie 2030 tov 2018

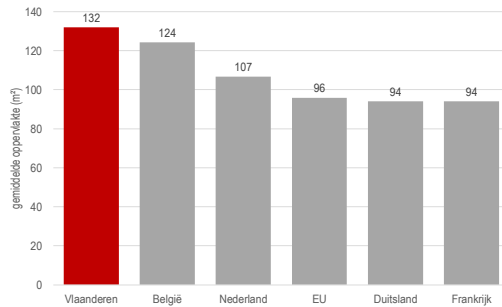


Wij zijn 'koploper'

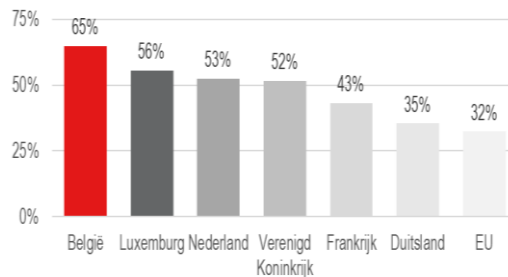
Energieverslindend



Groot



Onderbezet



30 000

25 000

20 000

15 000

10 000

5 000

-

■ E<60

■ E>200

<150

150-200

200-250

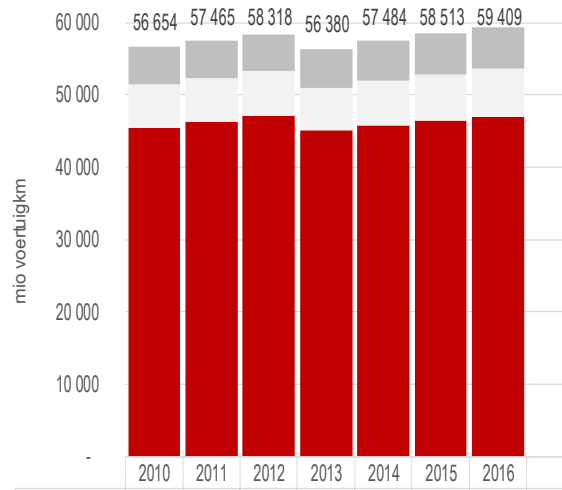
250-300

>300

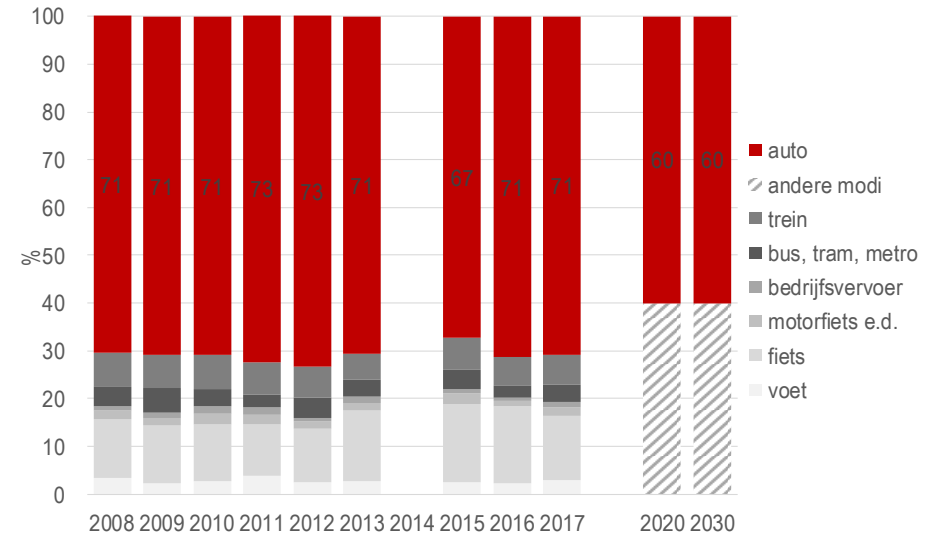
m²

Wij rijden

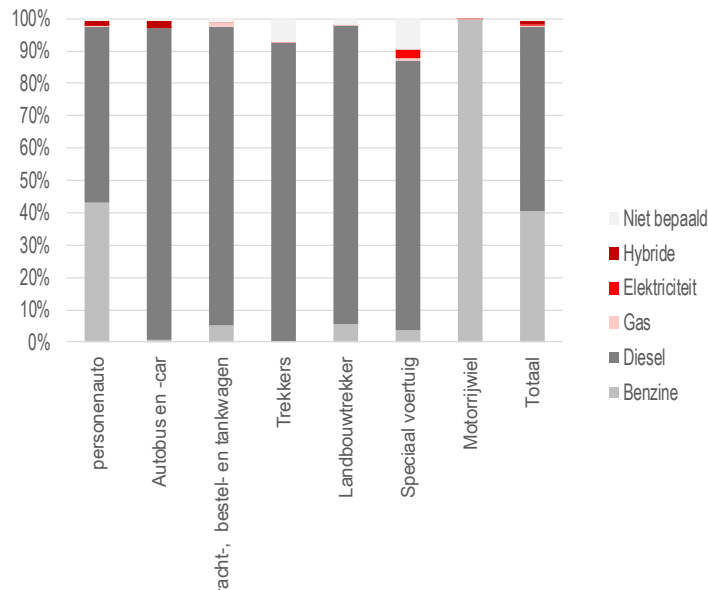
meer ...



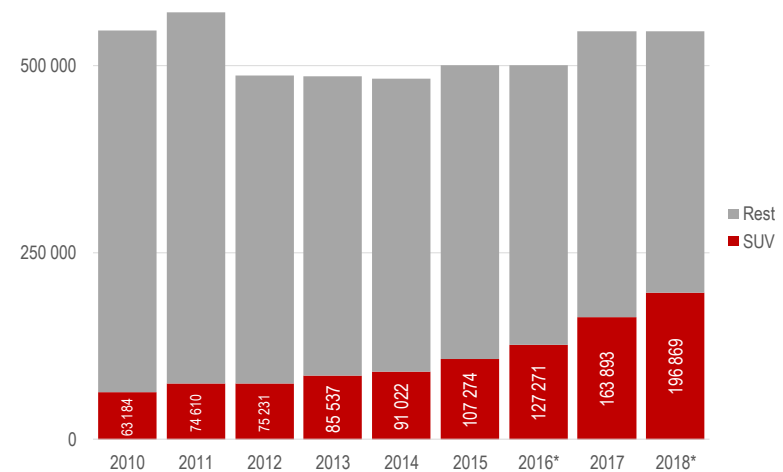
met de auto



die beetje groener werd



en vooral groter

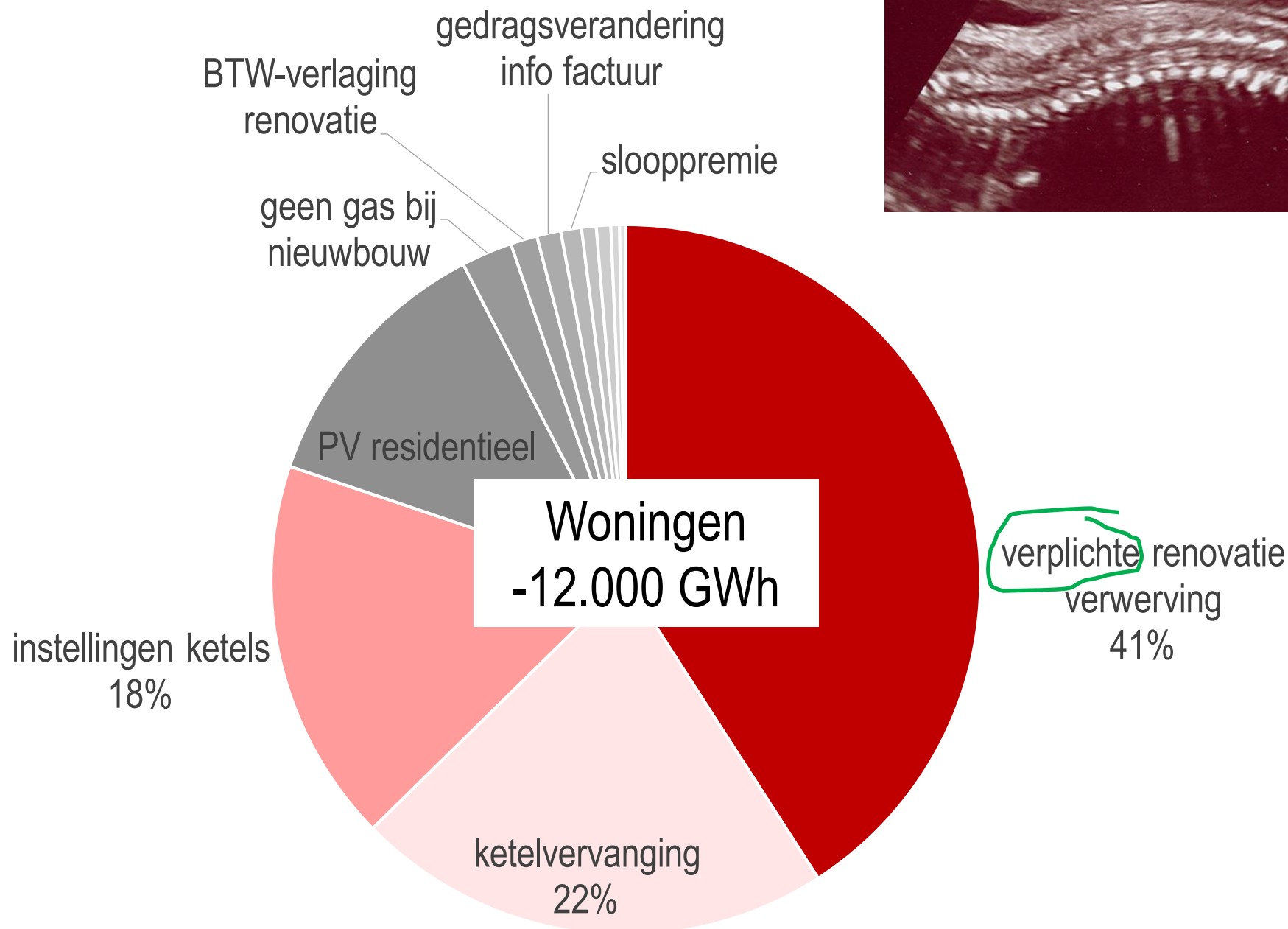




Pretecho

Maatregelen en instrumenten

E-besparing woningen (ontwerp)



Tertiair

- verplichte renovatie bij overdracht
- defossilisering warmte
- overheid actieplan
- gebouwenpas
-

Transport

- Ontwerp mobiliteitsplan

Industrie

- Versterken EBO
(energiebeleidsovereenkomst)
- mini-MBO

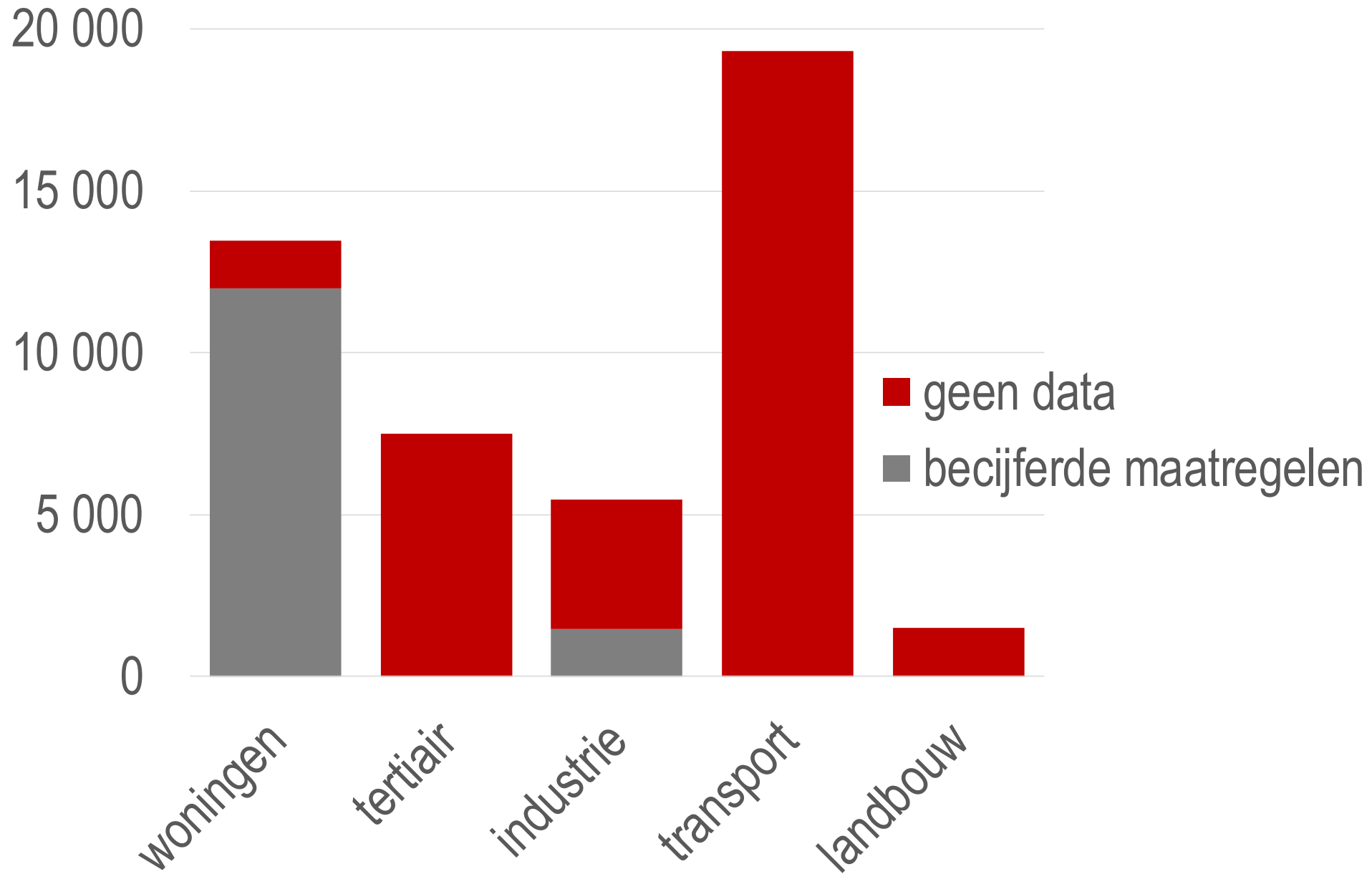


Monitor

Klopt het?



E-besparing: Weinig becijferd (ontwerp)





Echo

Coherente sectorale doelen

	Niet-ETS-emissies		Finaal energieverbruik		
	2018 (Mton)	Plan 2018-2030	2017 (GWh)	Plan 2017-2030	Ontwerp (2016-2030)
Gebouwen	12,2	-43% > -23%	83.089	-17%	-22%
Transport	16,0	-24% 22%	76.410	-10%	-30%
Industrie	8,1 (niet-ETS)	-38%	110.188 (ind)	+ 20%	-5%
Landbouw	7,5	-27%	8.158	-23%	-18%
Totaal	43,8	-27%	277.957	-1%	-17%

Betere, evenwichtige instrumentenmix

Renovatieverplichting koopwoningen
KM-heffing personenwagens

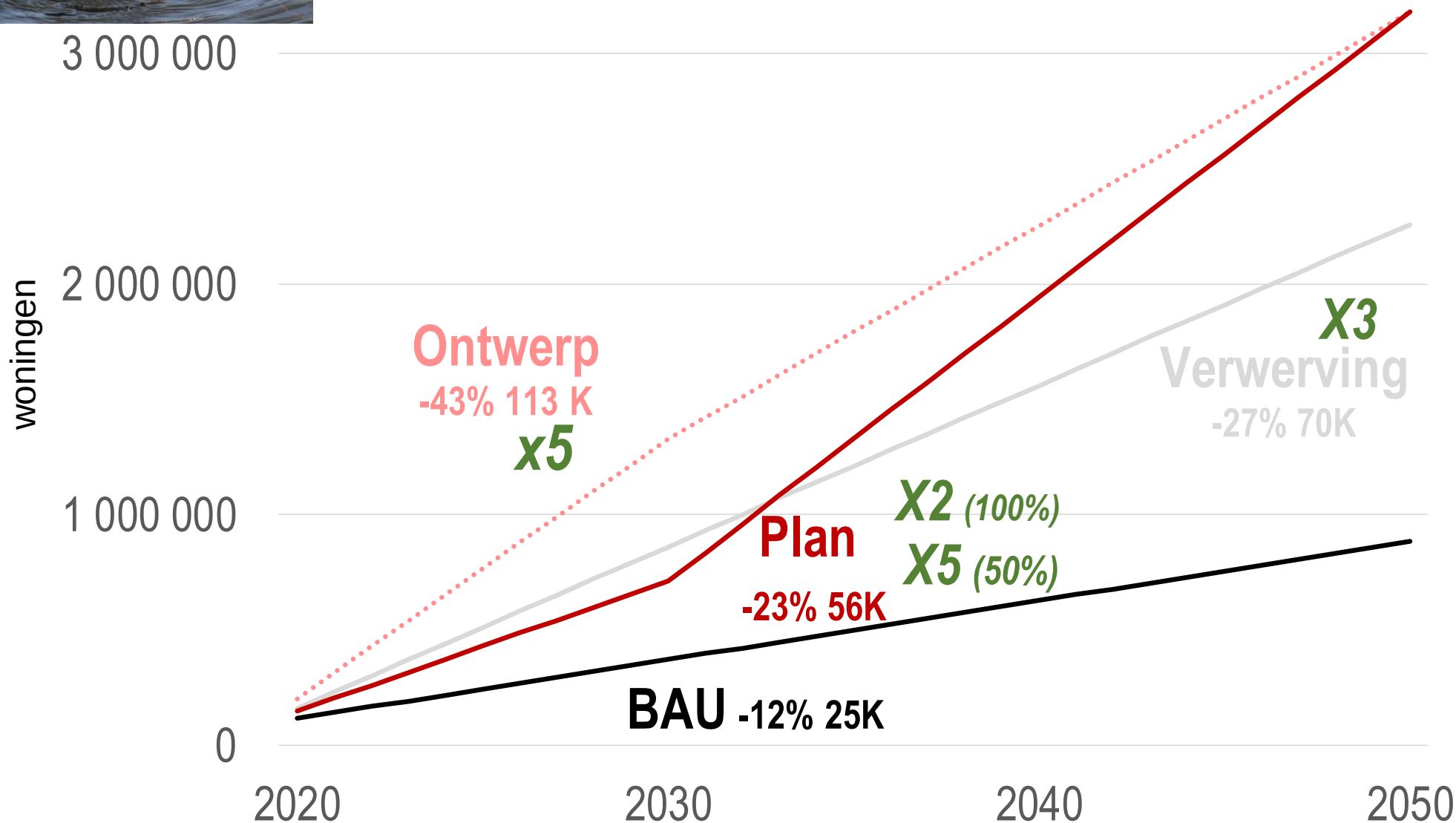
Woonfiscaliteit
CO₂(gerelateerde) beprijzing

Verbrede bedrijvenaanpak





De grote verbouwing

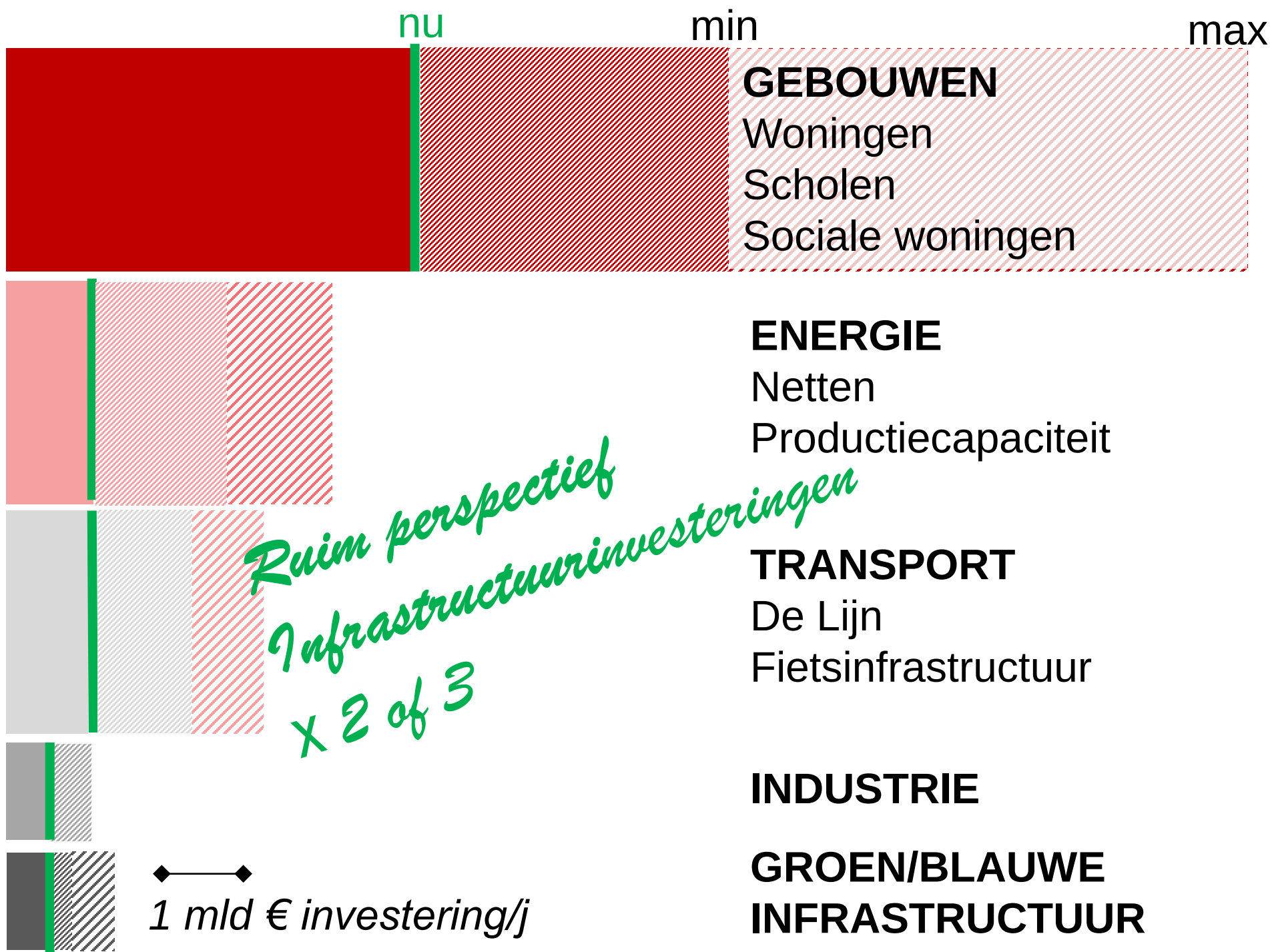


Arbeid

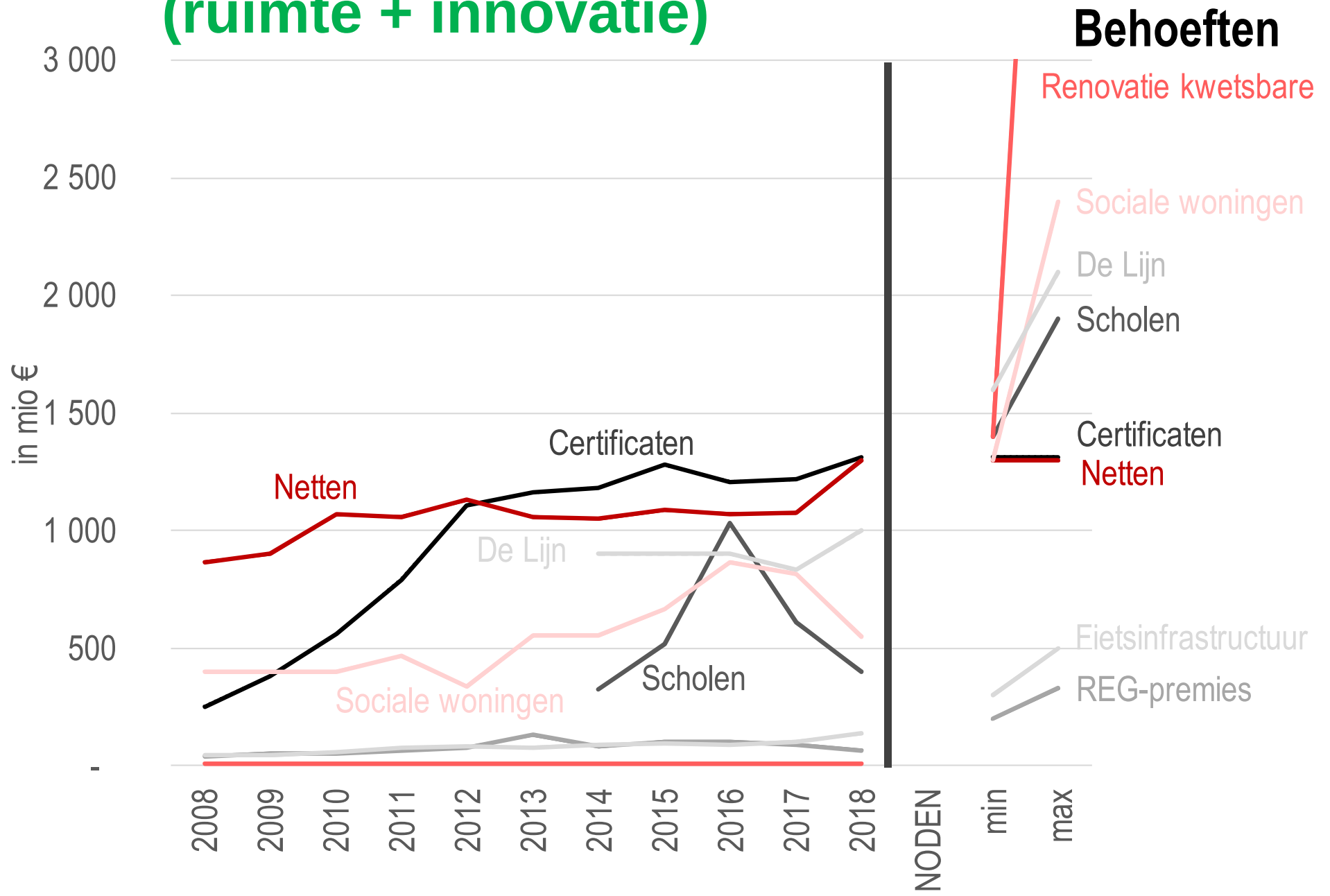
Investerings
Personeel
Middelen

Ieder @ boord



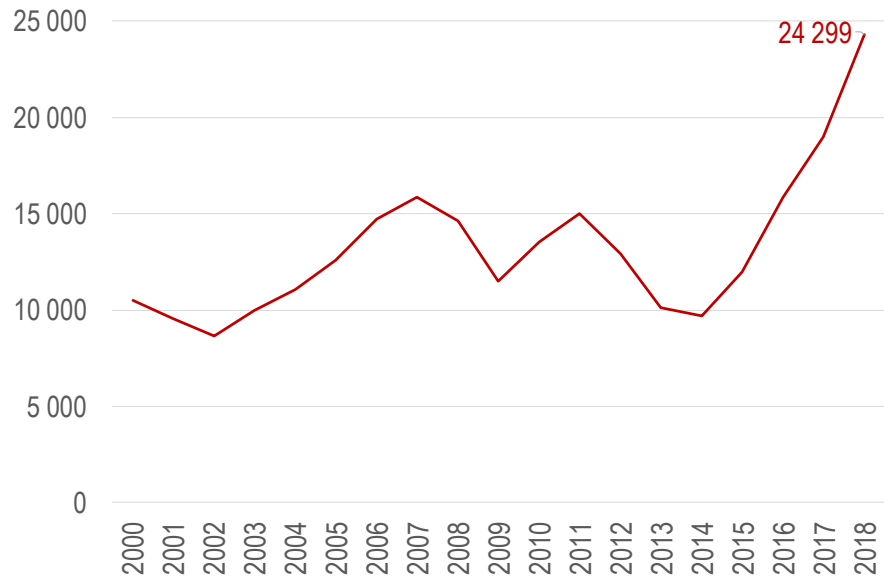


Integraal investeringsplan (ruimte + innovatie)

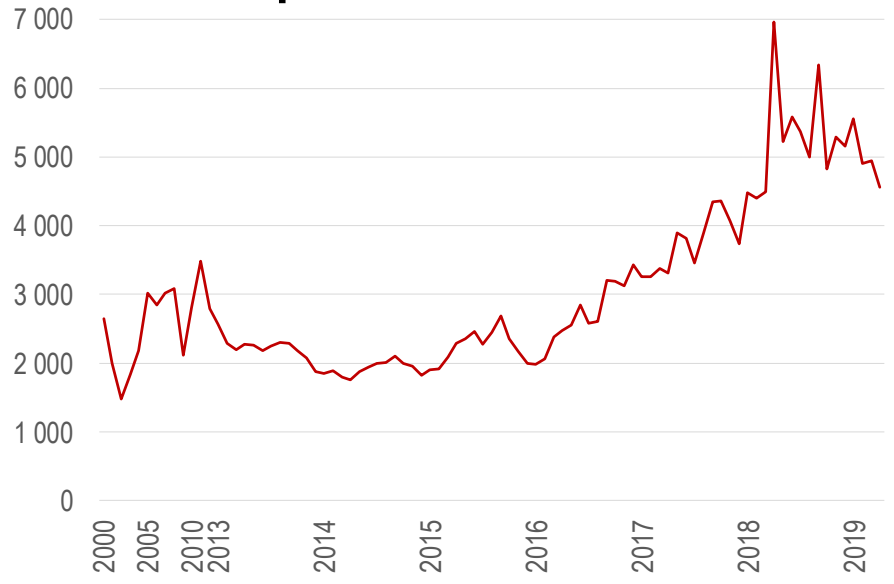


Arbeidskrachten

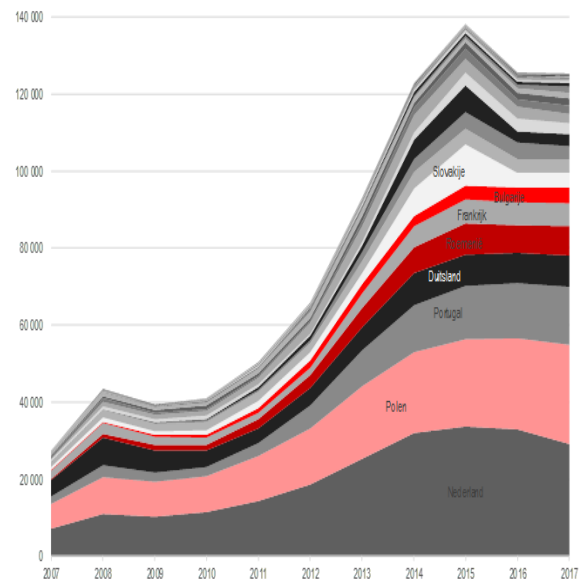
Vacatures



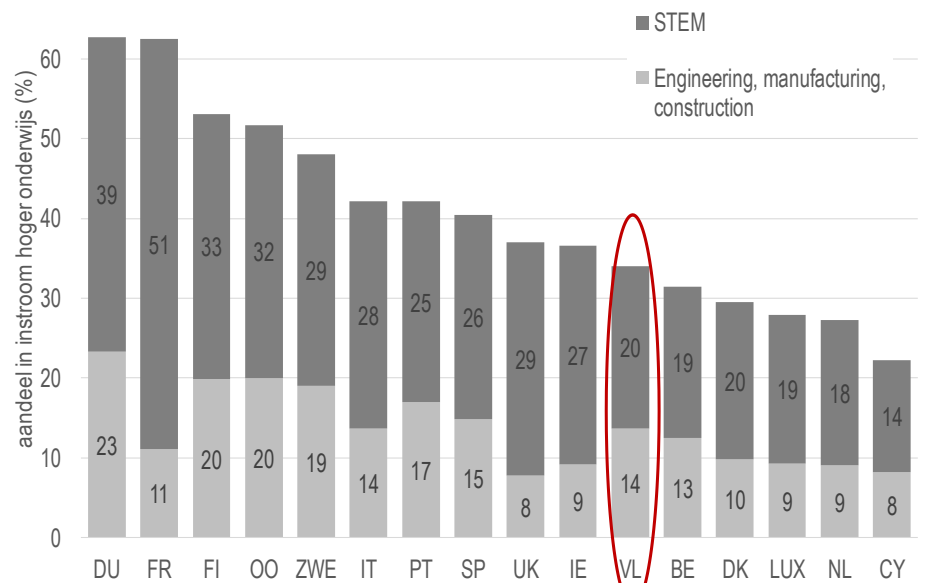
Openstaande vacatures



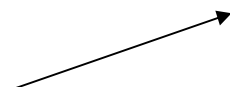
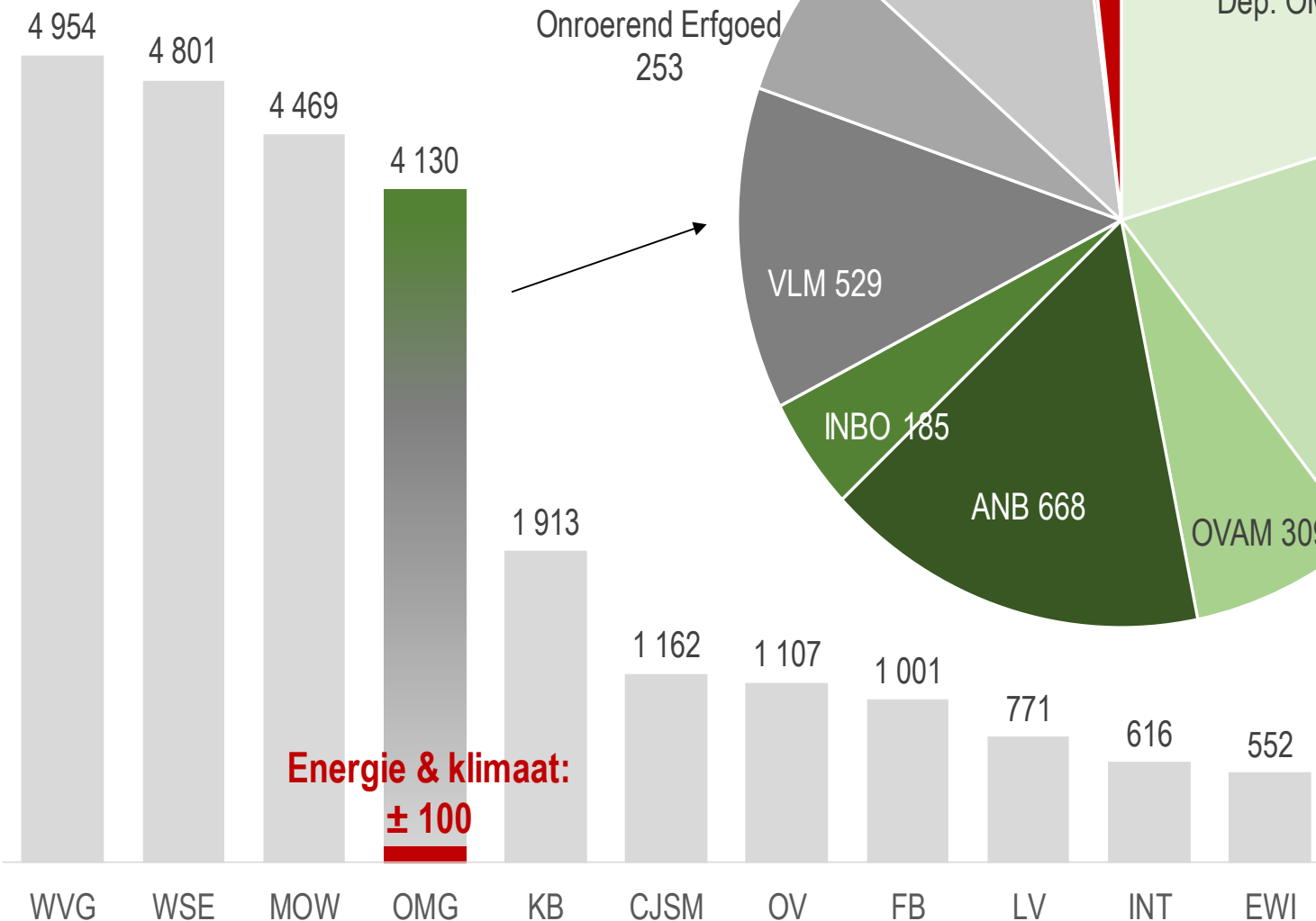
Buitenlandse krachten



Relatief lage instroom



Vlaamse overheid: 25.500



Minaraad, SARO 12

Wonen, VMSW 476

Onroerend Erfgoed
253

VLM 529

INBO 185

ANB 668

OVAM 309

Dep. OMG 840

VMM 784

Versterk VEKA
Onderbouwing
Overleg
Finance lab

...

EXTRA UITGAVEN
VLAAMSE BEGROTING

	Nu	Mld €/j
Minimum		45
Maximum		+3
		+12

Financieel plan?

Privaat

- Goed kader
- Instrumentenmix
- Niet altijd businesscase (lange TVT)
- Betaalbaarheid

Publiek

- Publieke investeringen, steun, ...
- Afh. van beleidskeuzes
- Gezonde financiën
- Geen factuur @ kinderen

OUT

IMPACT OP VLAAMSE BEGROTING

(miljard €/jaar)

	min	max
Renovatie kwetsbare groepen	1,4	6,0
Scholen	0,6	1,4
Verlichting elektriciteitsfactuur	0,0	1,4
De Lijn	0,5	1,0
Groen-blauwe infrastructuur	0,1	0,6
Sociale woningen	0,1	0,5
Warmtenetten	0,2	0,4
Fietsinfrastructuur	0,2	0,4
Flexibiliteitsmechanismen	0,1	0,3
Inv.steun groene energie	0,0	0,1
TOTAAL	3,2	12,1

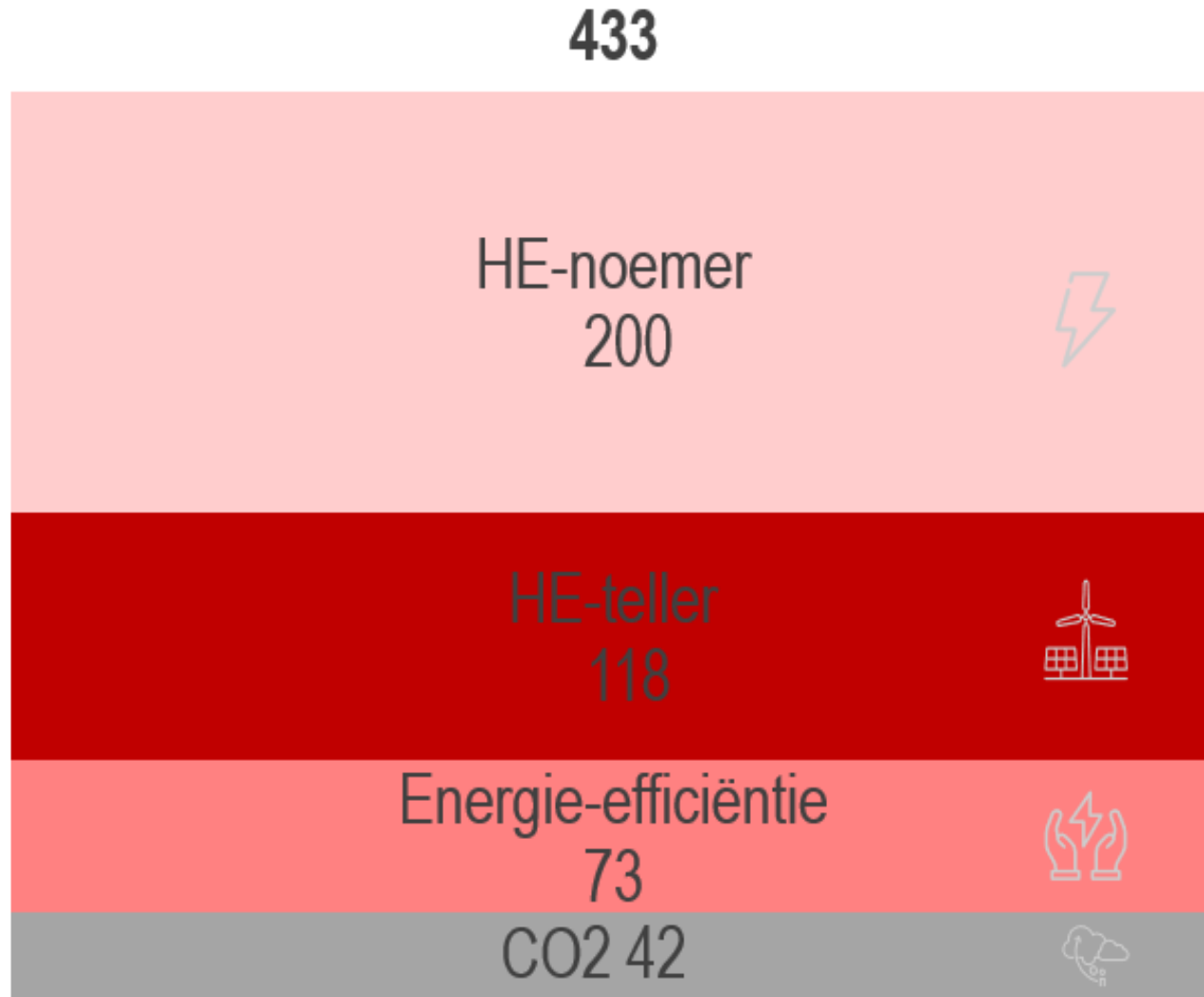


Afrekening 2020-doelen

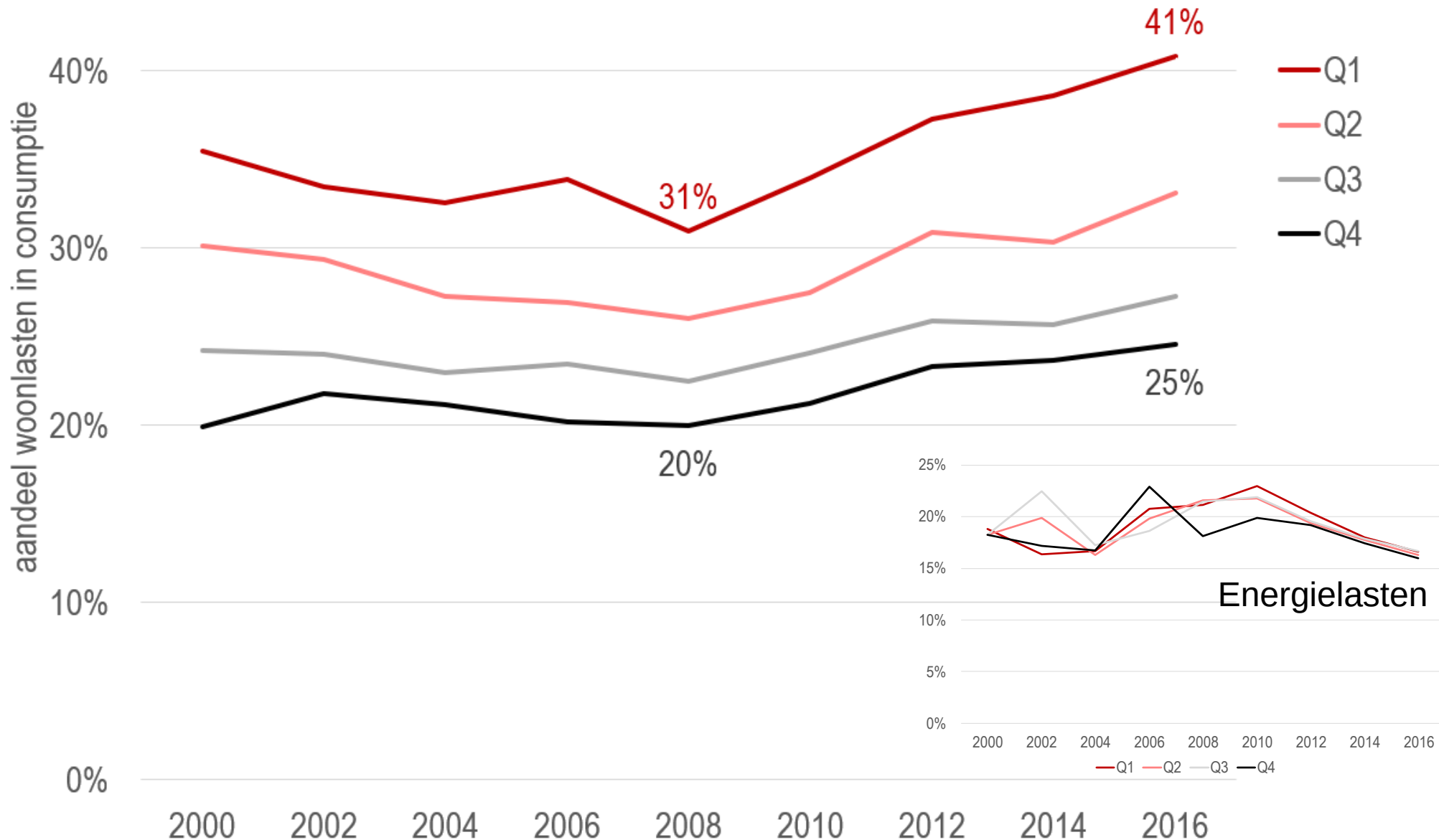
Onzekerheden

- *Lastenverdeling bis*
- *Contracteren flexibiliteit*
- 

mio €/j



Woonnoden kwetsbare groepen zijn prioritair



(Energie)renovaties kwetsbare gezinnen

= maatschappelijk verantwoord (no regret)

≠ evident privaat te financieren

Geen terugverdieneffect

dalende brandstofkosten

sterker stijgende elektriciteitskosten

laag initieel verbruik

reboundeffecten

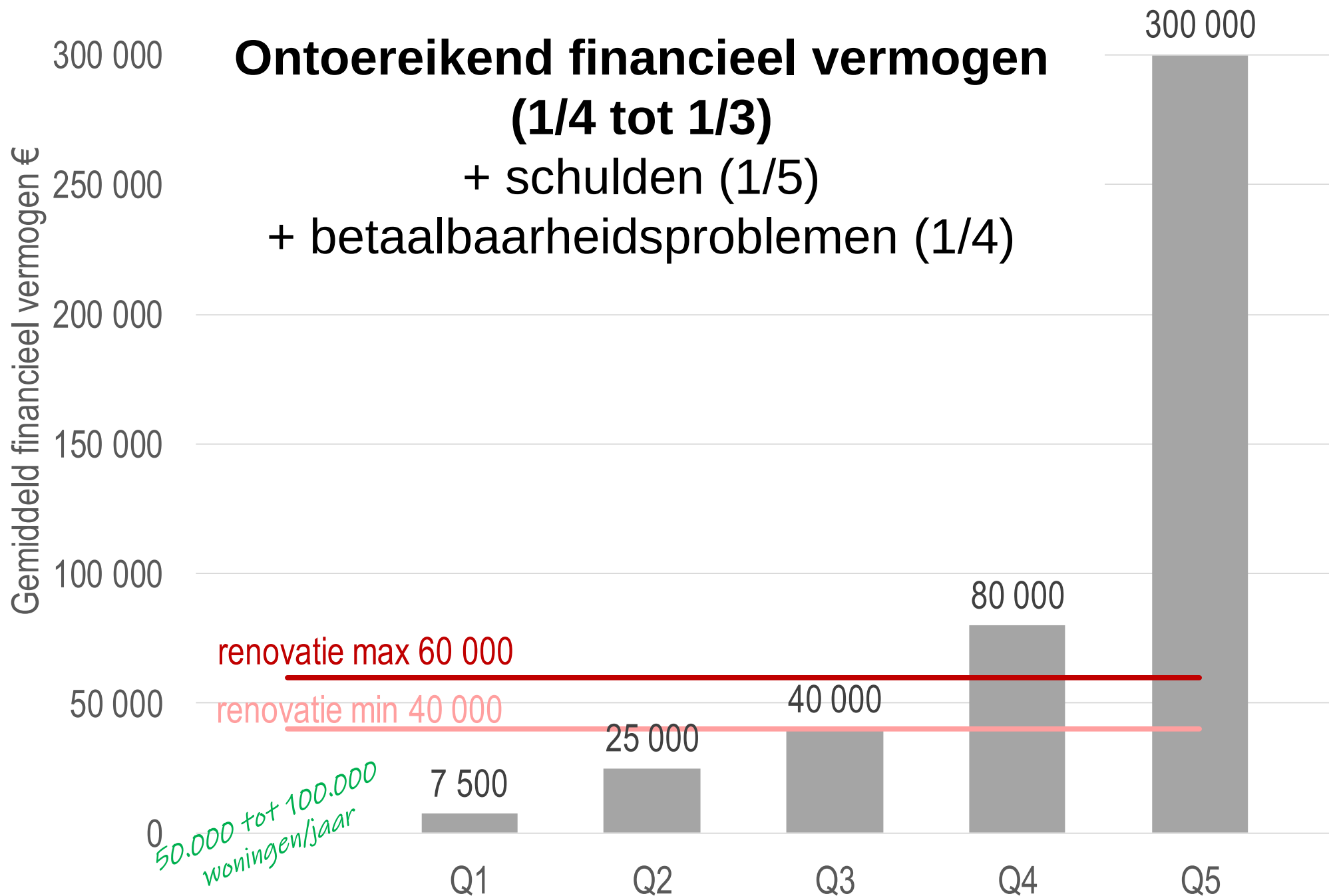
Lange terugverdientijd

45 tot 64 jaar

38 tot 50 jaar (CO₂-taks €250)

21 tot 25 jaar (CO₂-taks €1450)

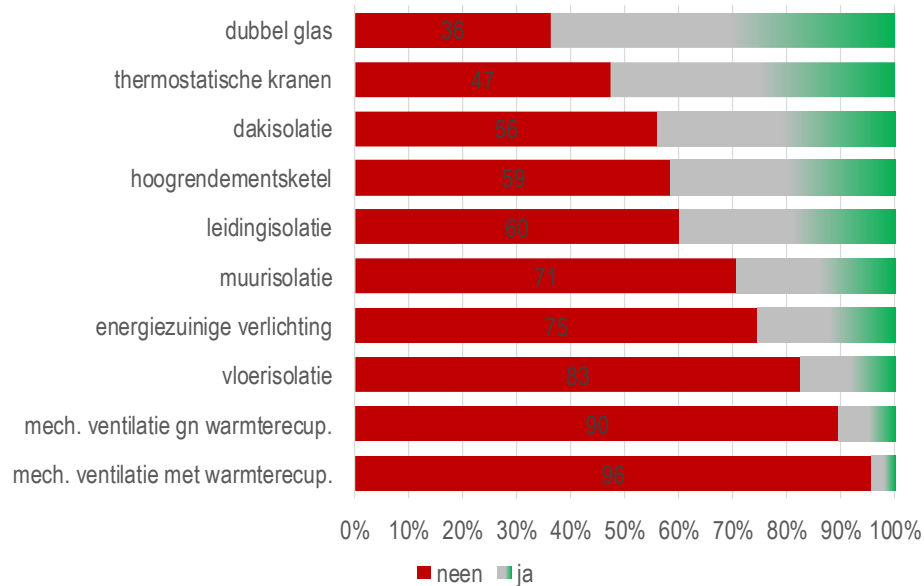




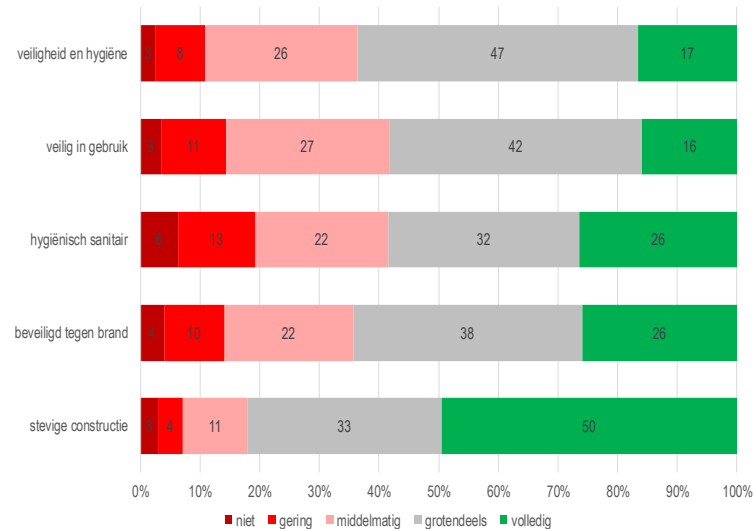


SCHOLEN (0,6 -1,4 mld €/j)

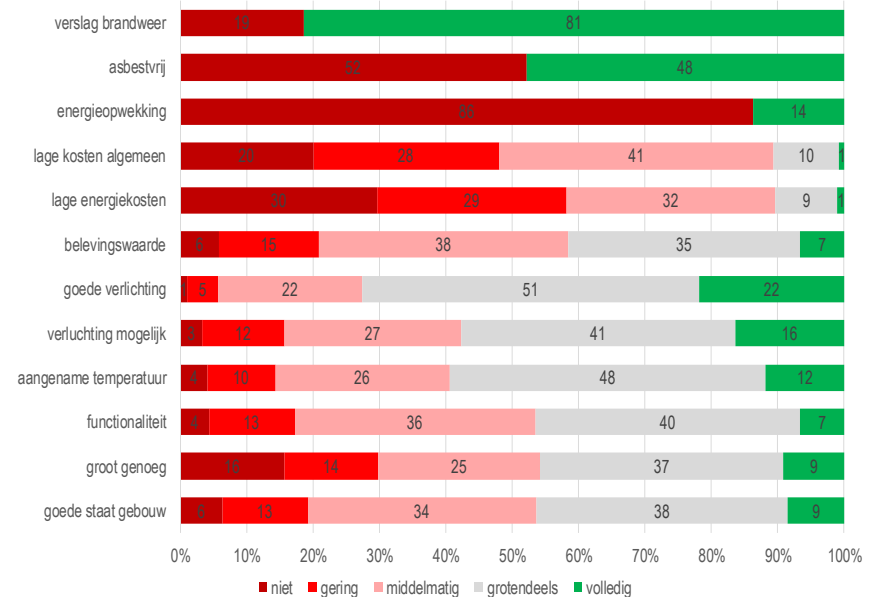
Energieprestatie



Veiligheid en hygiëne



Kwaliteit



8
6,5/10



Nog niet opgenomen

GEBOUWEN

€ 570 mio?

- Tertiair: welzijn, zorg, publieke gebouwen
- Woon- en energiepremies, sloop en heropbouw

ENERGIE

- CRM en offshore € 120 mio?
- Opslag, digitale meters, omvorming gasnetten, waterstofnetten, verLEDding
- Groene warmte (bio, warmtepomp, zonneboiler) € 70 mio?

TRANSPORT

- Spoorvervoer
- Voetgangersinfrastructuur
- Vergroening vloot, laad- en tankinfrastructuur
- Deelsystemen, mobipunten, smart shipping, binnenvaart, ...

ANDERE

- Landbouwsteun en ecologiepremie
- Innovatie & onderzoek € 500 mio?
- Dataplatformen
- Ontzorging
- Ruimtelijke herschikkingen

OUT

IMPACT OP VLAAMSE BEGROTING

(miljard €/jaar)

	min	max
Renovatie kwetsbare groepen	1,4	6,0
Scholen	0,6	1,4
Verlichting elektriciteitsfactuur	0,0	1,4
De Lijn	0,5	1,0
Groen-blauwe infrastructuur	0,1	0,6
Sociale woningen	0,1	0,5
Warmtenetten	0,2	0,4
Fietsinfrastructuur	0,2	0,4
Flexibiliteitsmechanismen	0,1	0,3
Inv.steun groene energie	0,0	0,1
TOTAAL	3,2	12,1

Beleidsnota's
Begroting
5-15%

Renovatie kwetsbare gezinnen *(beleidsnota's)*

Onvoldoende middelen en instrumenten

- Noodkoopfonds: 620 ↔ 325.000 woningen
- Renteloze lening: hoge leenlasten lage inkomens
- Scans en sociale dakisolatieprojecten: laag bereik
- Verhoogde premies: prefinancieringsproblemen
- EPC-huurwoningen: aanbod ↓
- Sociale woningen: 833 ↔ 1.300 à 2.400 mio €/j

Afdoend mechanisme

EIB

Let op kosten intermediairen – BTW





Financieringsuitdaging



Bekijk in een ruimer kader

- Beleidsniveau!
- Woon- en mobiliteitsfiscaliteit
- Tariefstructuur, - methodologie
- Kerntakendebat – DNB-issues



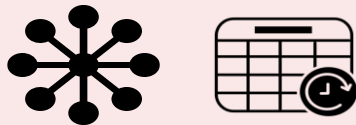
Kosten ↓



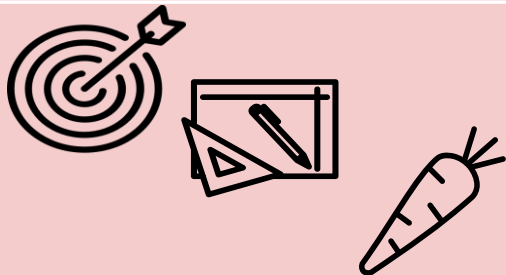
Herschik financieringsstromen



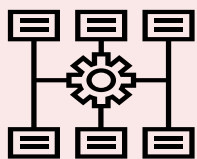
Innovatie



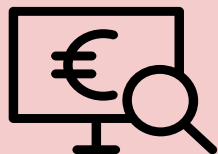
Collectieve toepassingen & efficiënt gebruik



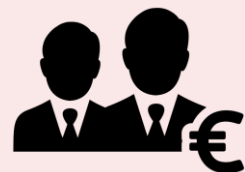
(Sub)doelen, maatregel- en instrumenten



Overheid & semi-publieke constructies



Kostendata en kostenbewaking



Transactiekosten



Financieringslasten & schulden!



Fluvius schulden: 8,5 → 8,9 mld €

- Hoge schulden: 60% van 14 mld activa
- Duur kapitaal: 3% VV en 5,2% EV
- 36% van endogene kosten nettarieven

539 mio €/j

Vlaamse schuld: 18-23 mld

- Kost: 445 mio €/j
- Tegen schuldnorm met Oosterweel
- Uitzondering: strategische investeringen
- Impliciete schuld
- Provisies en klimaatbuffers

Andere

- Certificatenschulden
- Private schuldopbouw





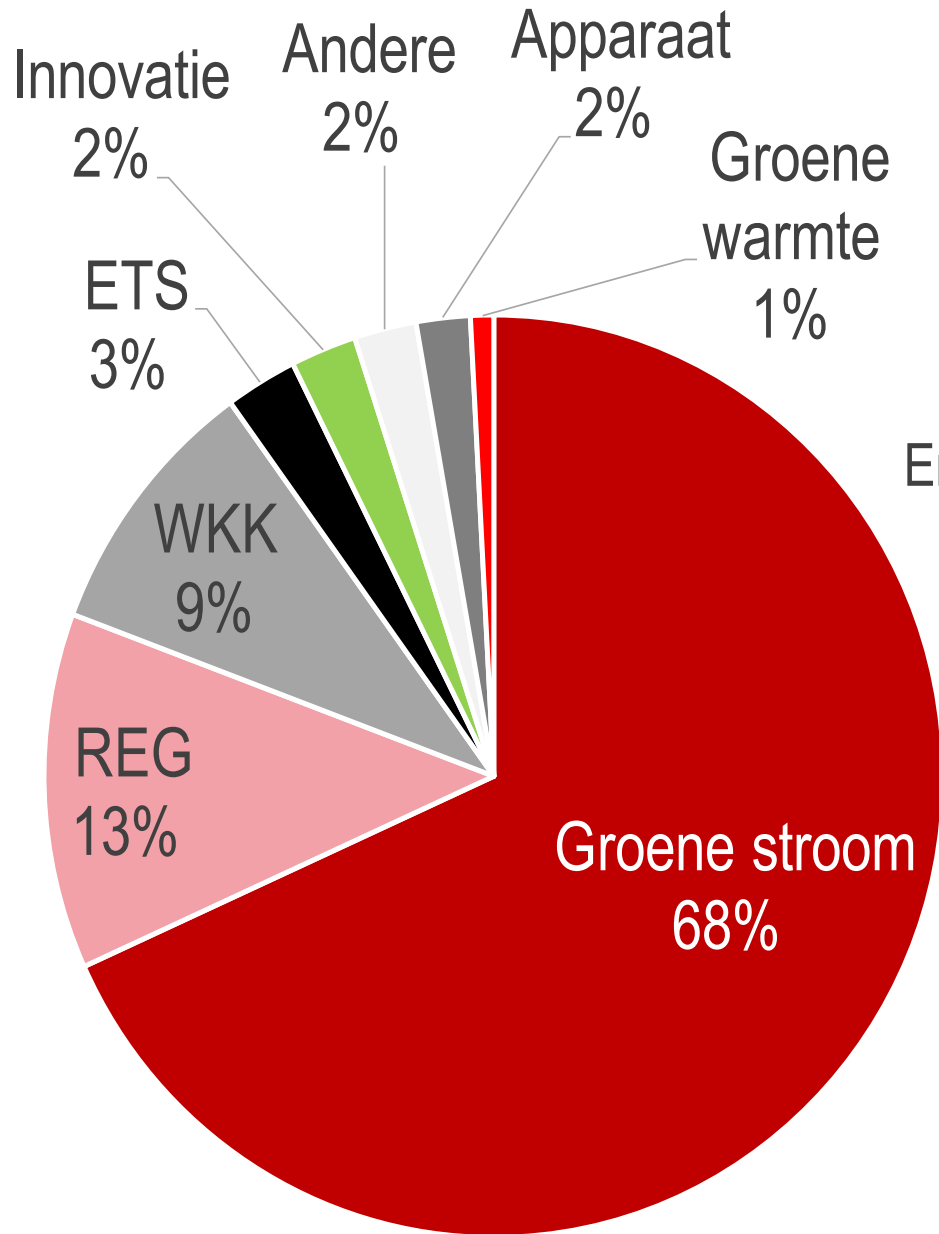
Herschik financieringsstromen

Voldoende middelen
Meer sturing

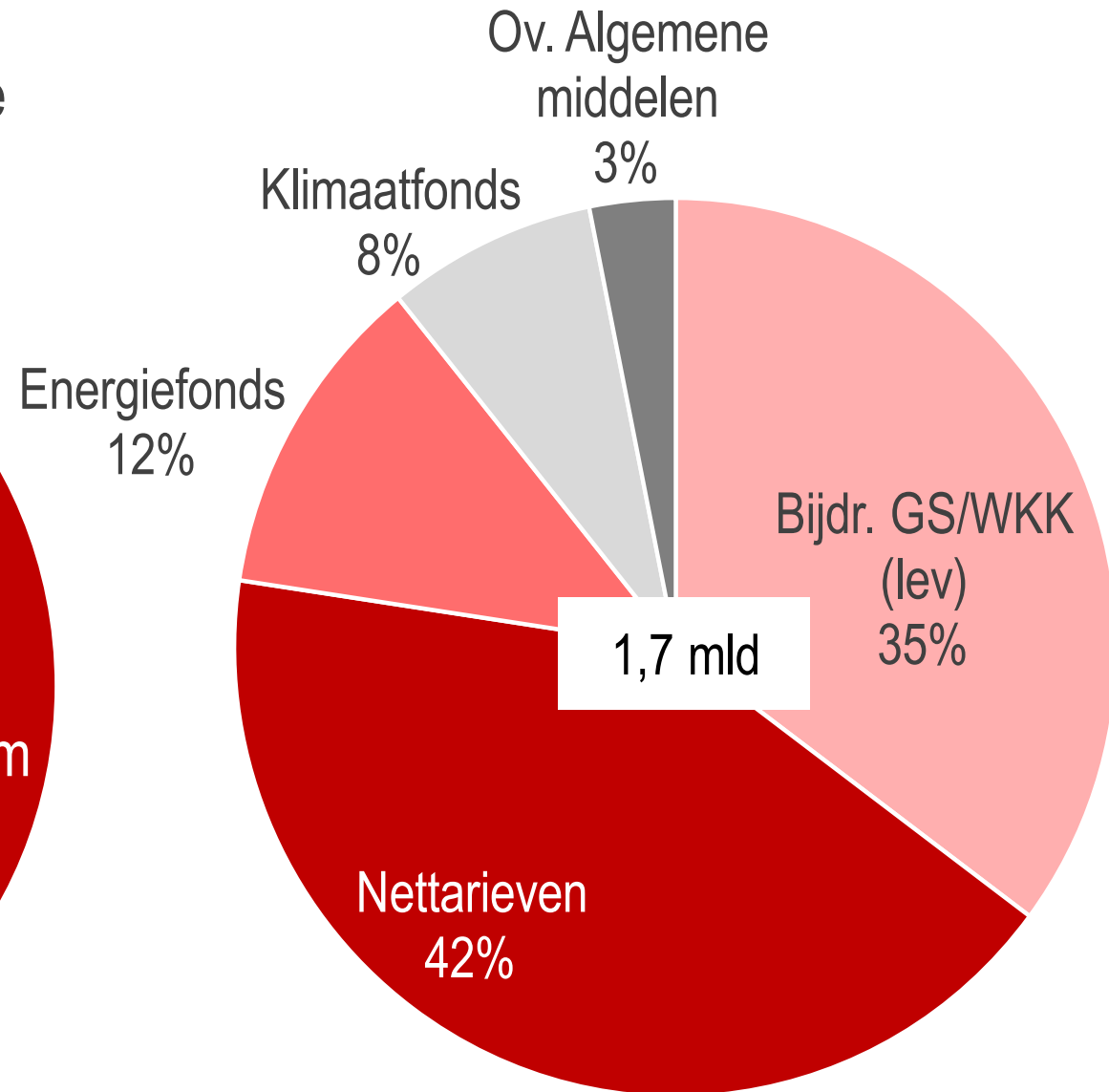
- Wat steunen?
- Internalisering externe kosten?
- Vanwaar middelen?
- Onderbouwing!

Financiering energie- en klimaatbeleid nu

OUT



IN



Bronnen

- Algemene middelen
- Veilingopbrengsten
- BTW-afspraken
- Europese financieringsbronnen
- Spaargeld, ontwikkelingsbank, green bonds, energiegemeenschappen, ESCO's

Te bekijken

Dragers

- **Fossiel:** bevoegdheden, verhouding dragers, hout, rendabiliteit, elektrische toepassingen, REG- en PV-incentive, taks shift/lift/cliquet
- **Andere CO₂-gerelateerd:** m², EPC, ligging, consumptie-uitgaven (vliegtickets), ...

Modaliteiten • Standaard/luxevolume

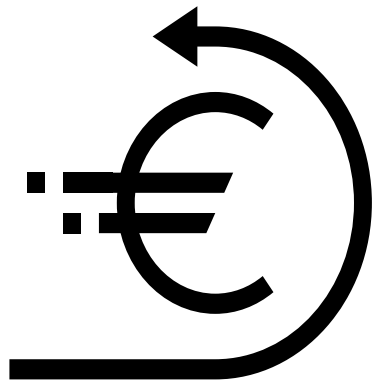


IN IMPACT OP VLAAMSE BEGROTING

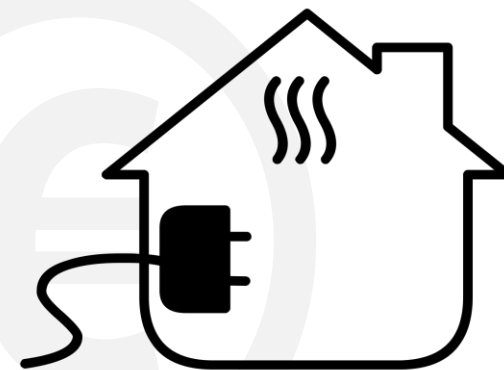
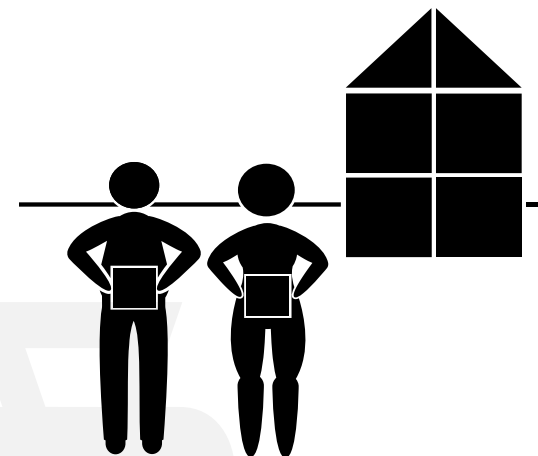
(miljard €/jaar)

	min	max	
Kilometerheffing	1,5	4,2	Budgetneutraal?
CO ₂ -taks	0,4	1,7	Budgetneutraal?
Veilingopbrengst	0,4	1,1	Bestaand beleid?
Salariswagens	0,0	1,0	Budgetneutraal?
Vlieg-/kerotaks	0,1	0,5	
Terugvordering BTW	0,3	0,5	
Woonbonus	0,0	0,1	
TOTAAL	2,7	9,1	?

0,2



Nadere discussie
Meer data
Snelheid!





Schuif hete patat niet door



Investeer nù

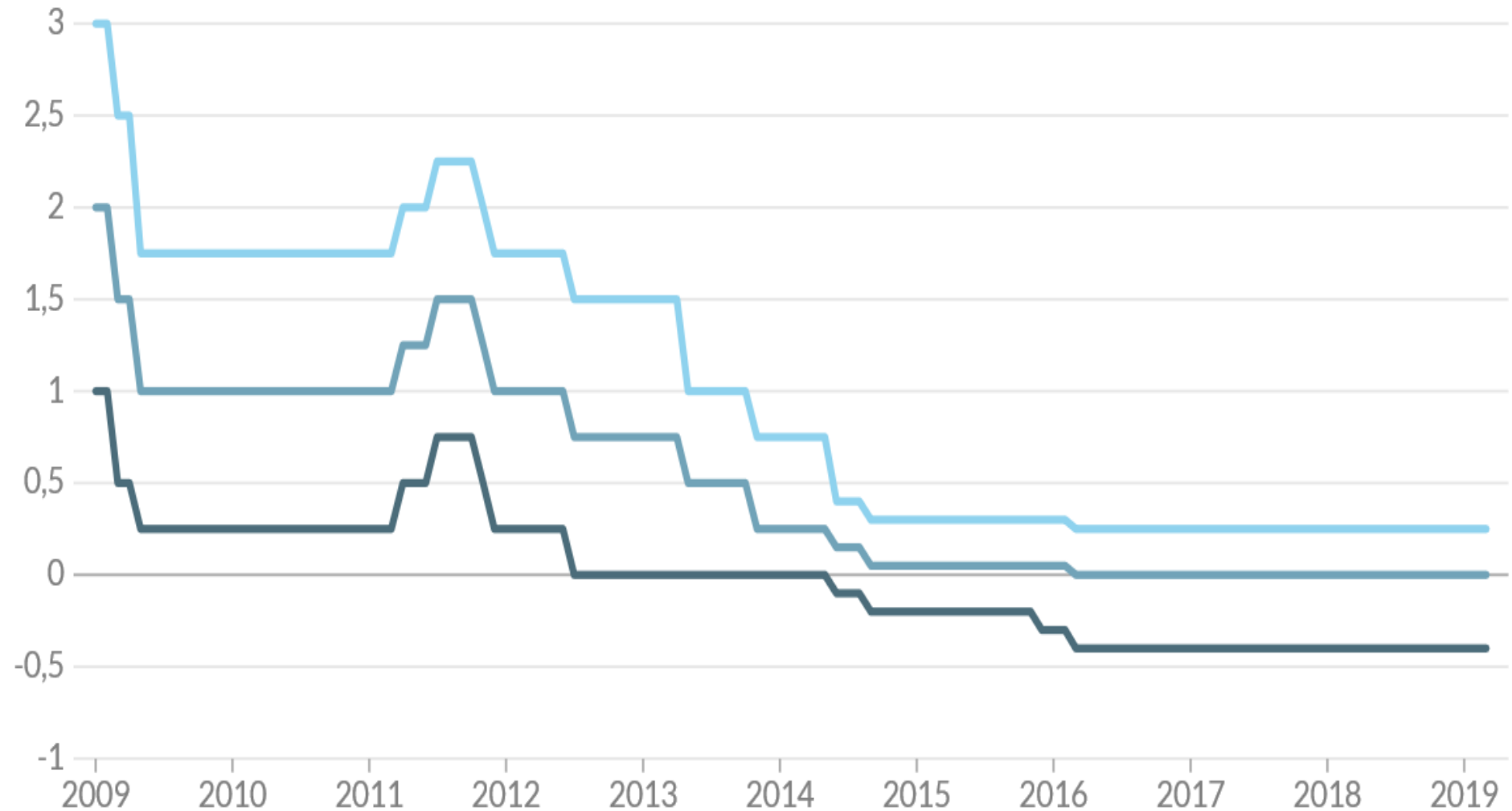


Zorg nu dat de rekening betaald wordt

NU

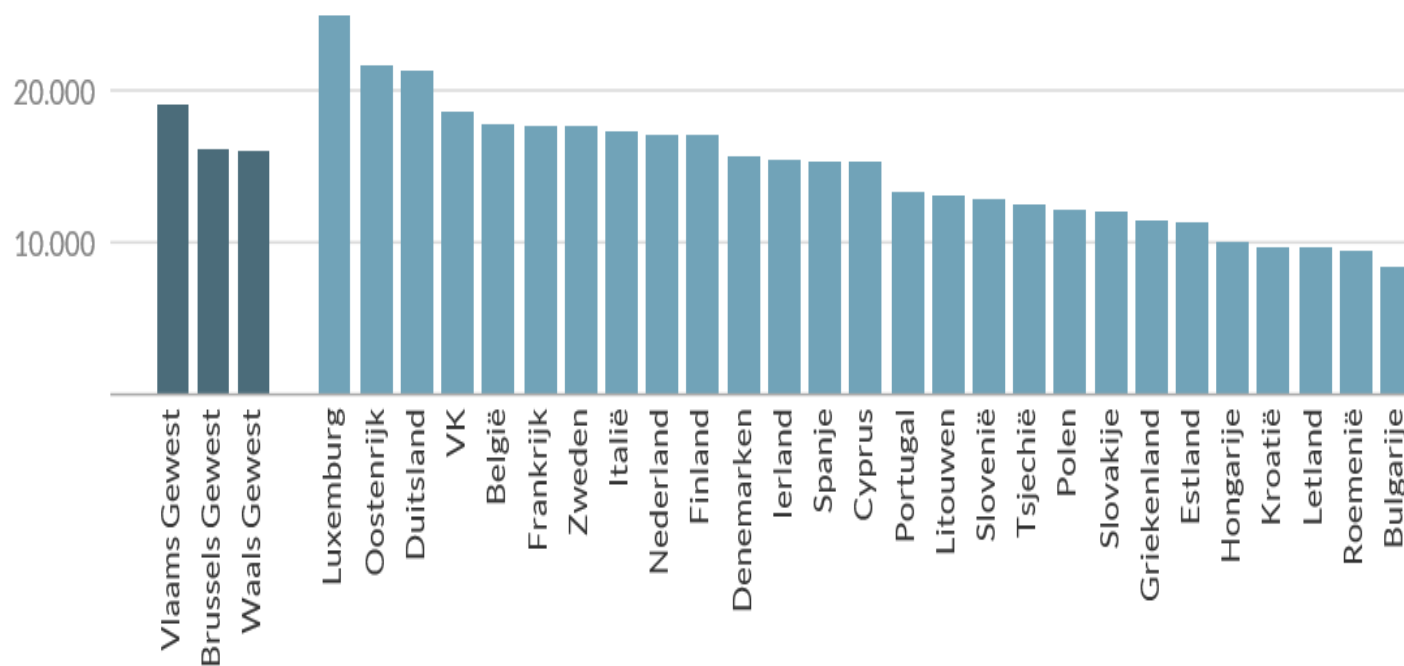
Lage rente vergemakkelijkt investeringen

— Depositorrente — Basisherfinancieringsrente — Marginale beleningsrente

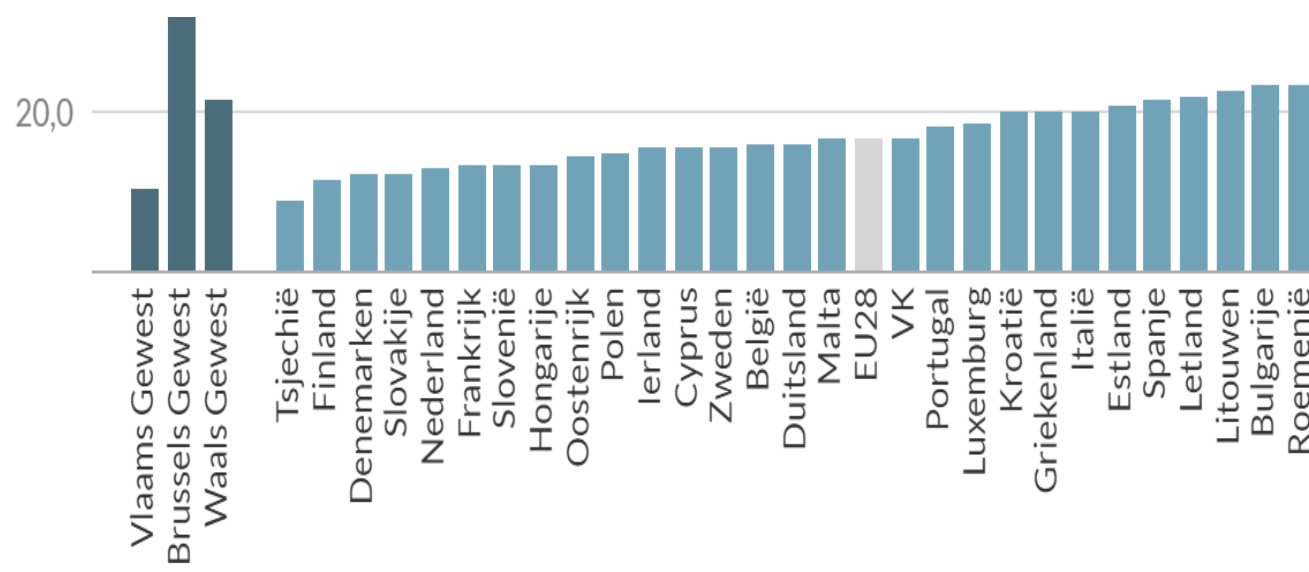


Inkomen en armoede relatief gunstig en stabiel

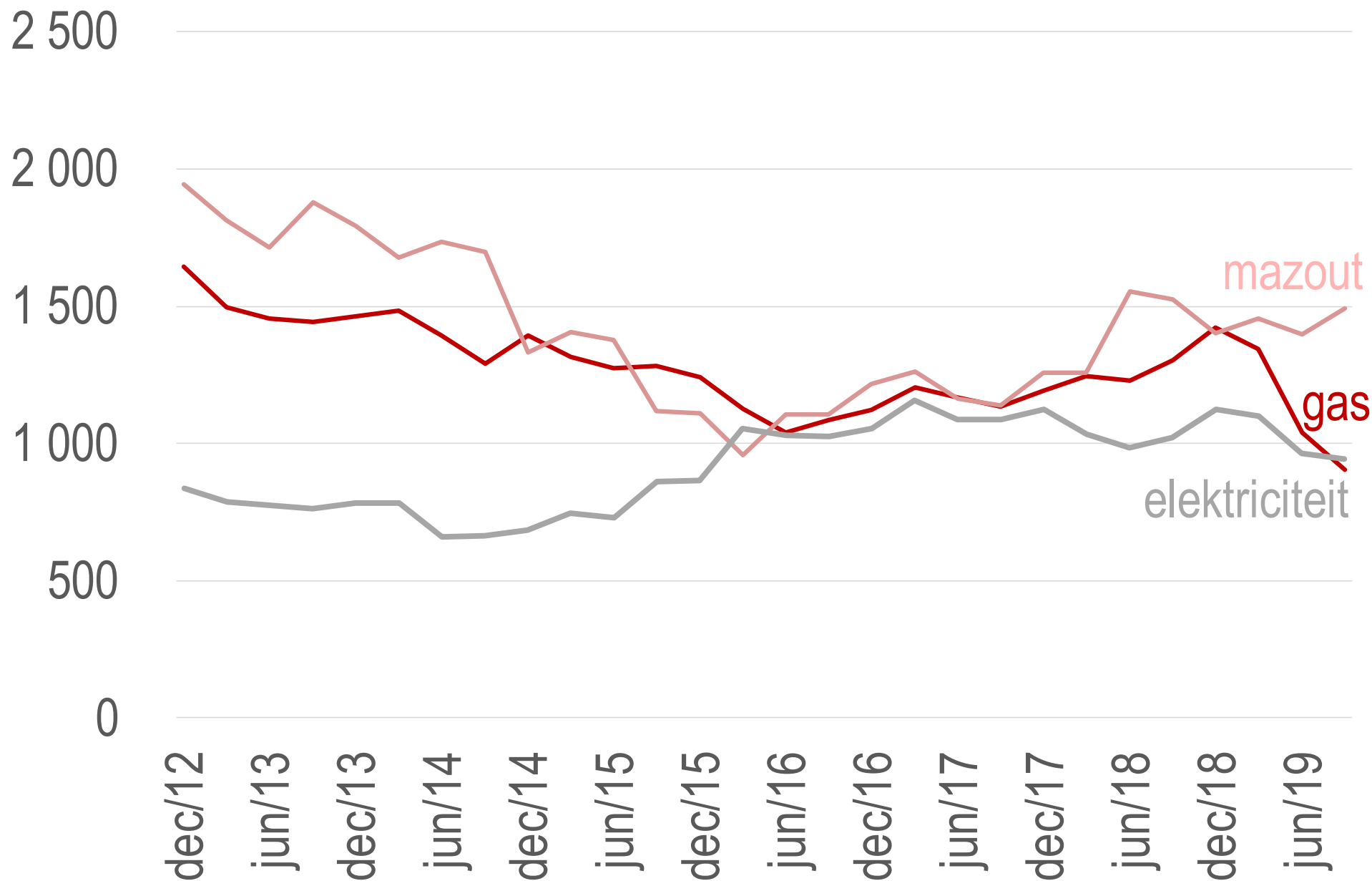
Beschikbaar
inkomen



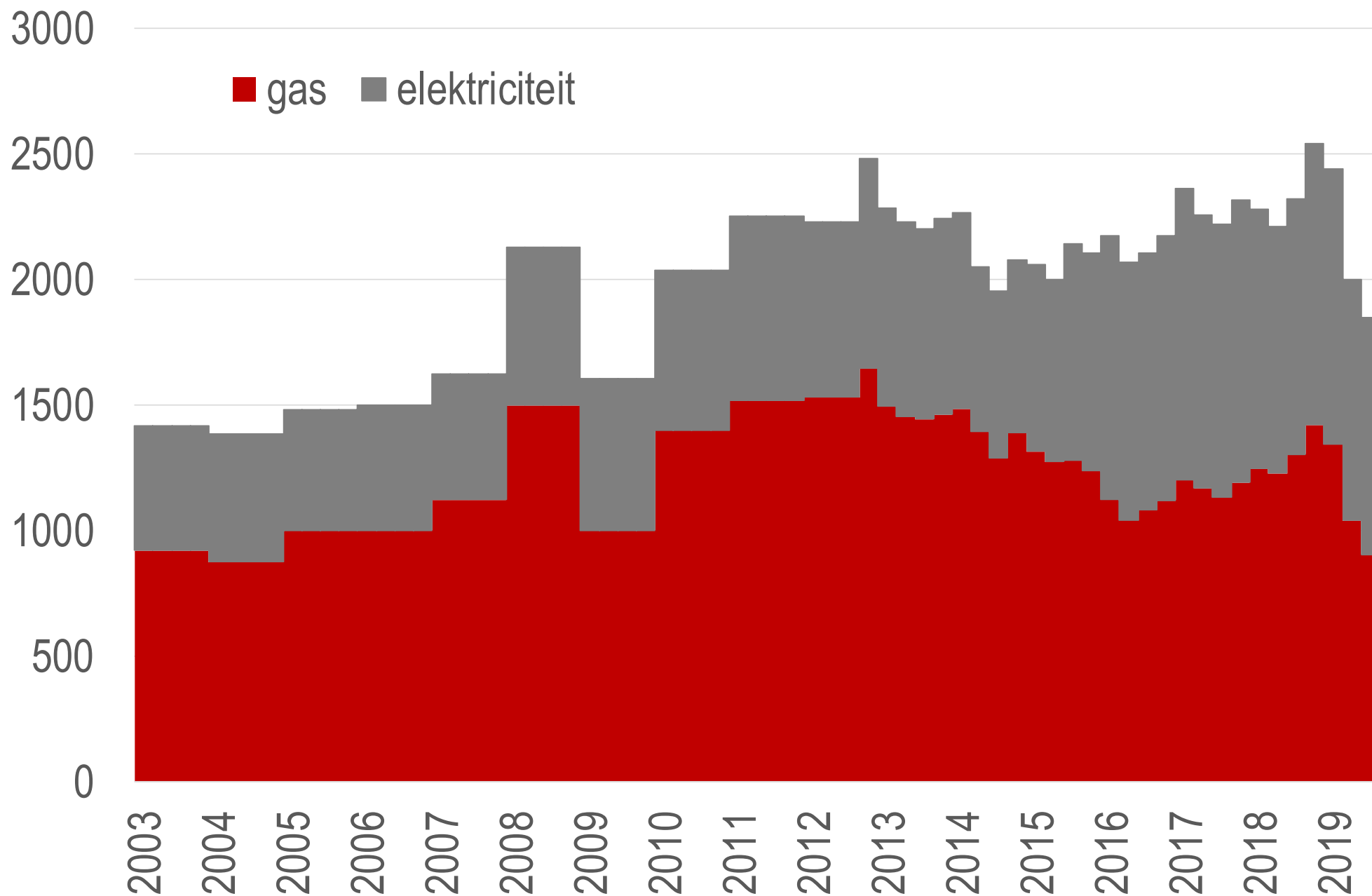
Armoede



Lage gasprijzen geven ruimte bij gezinnen

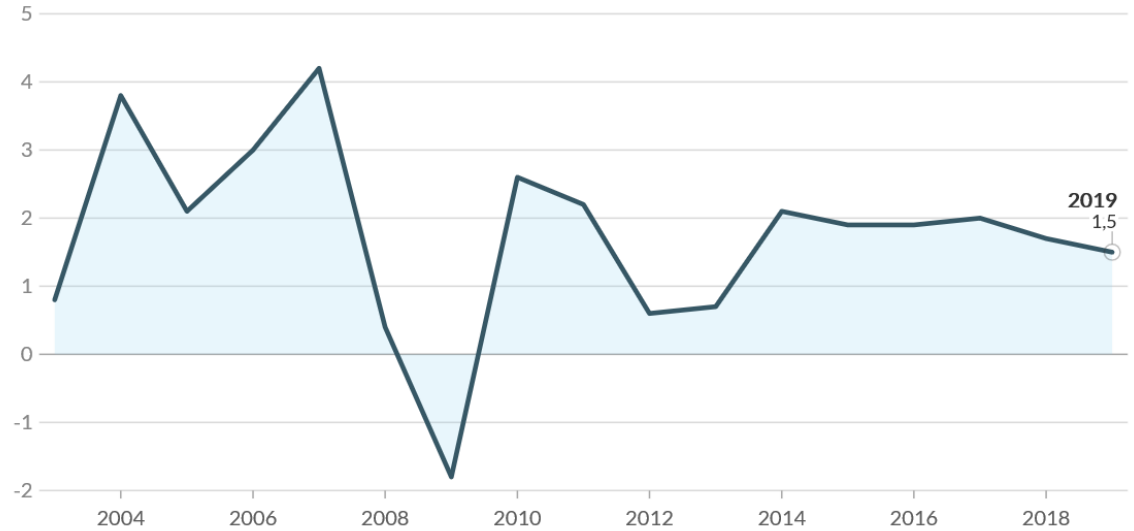


Gas+elektricitet: -700 € tov dec 18

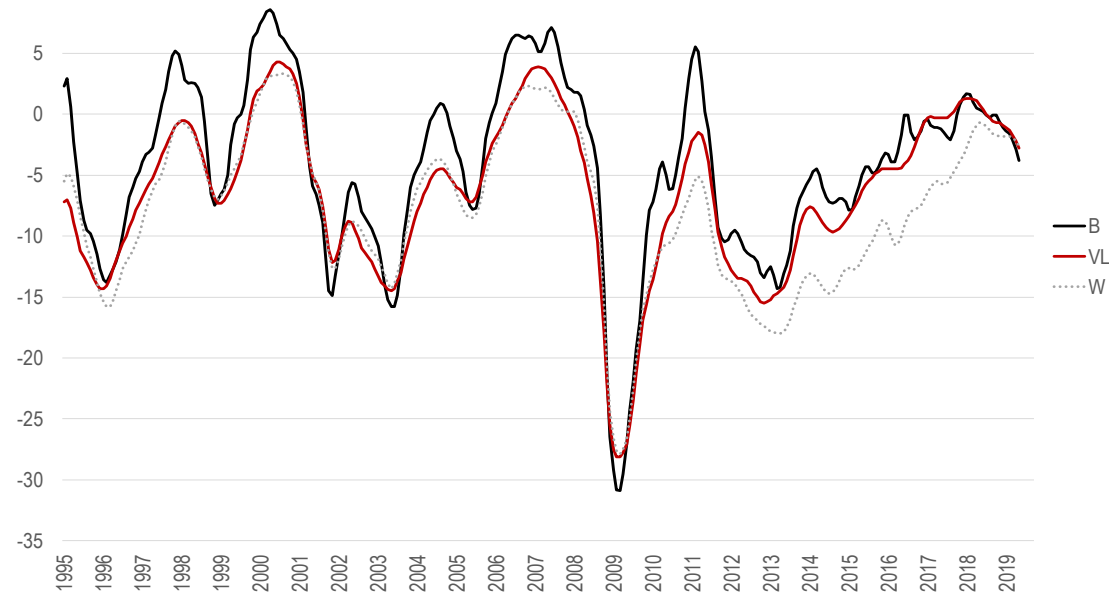


Investerings kunnen aarzelende groei stimuleren

Economische groei

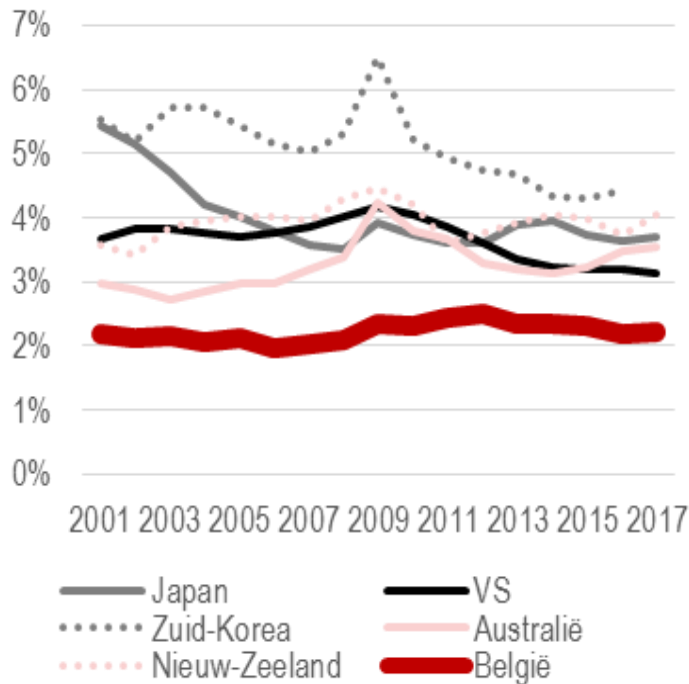


Ondernemersvertrouwen

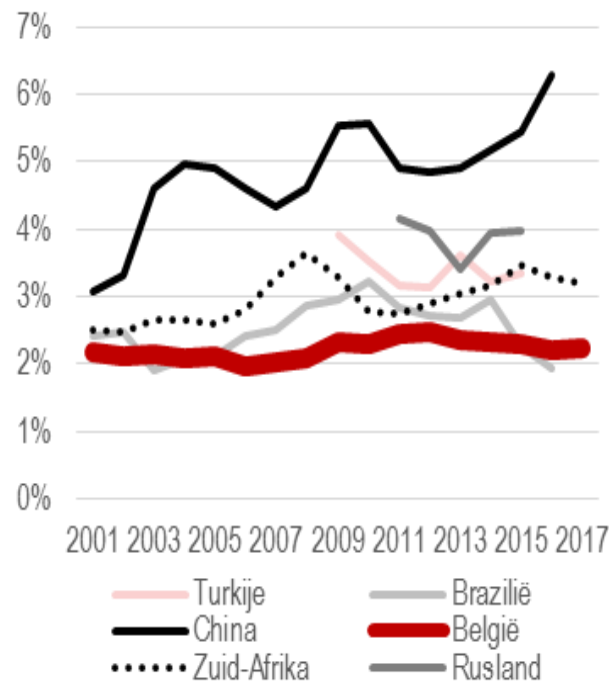


Publieke investeringen +1 à 2% BBP (benchmark, depreciatie)

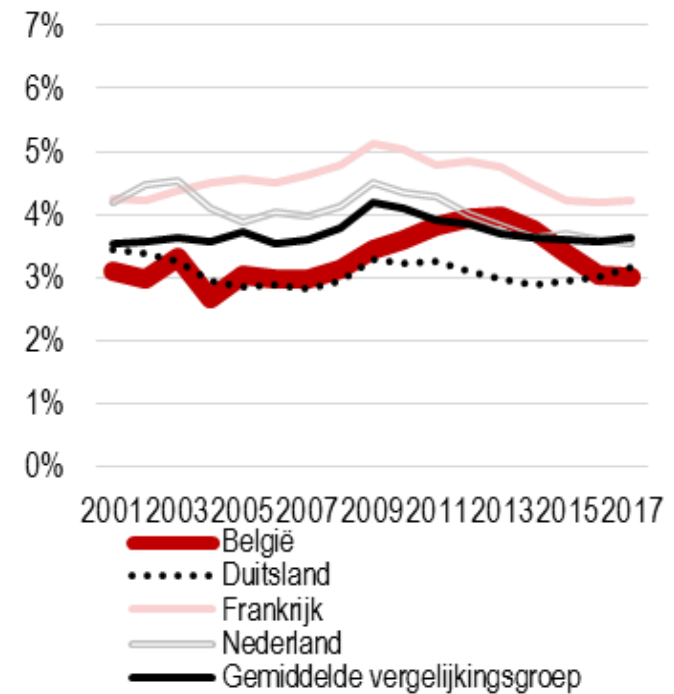
Matuur



Opkomend



Buurlanden





Bevalling

9/12/2019: VR

31/12/2019: nr Europese Commissie

Sluitend

- Coherente doelen
- Becijferde maatregelen
- Trendbreuk

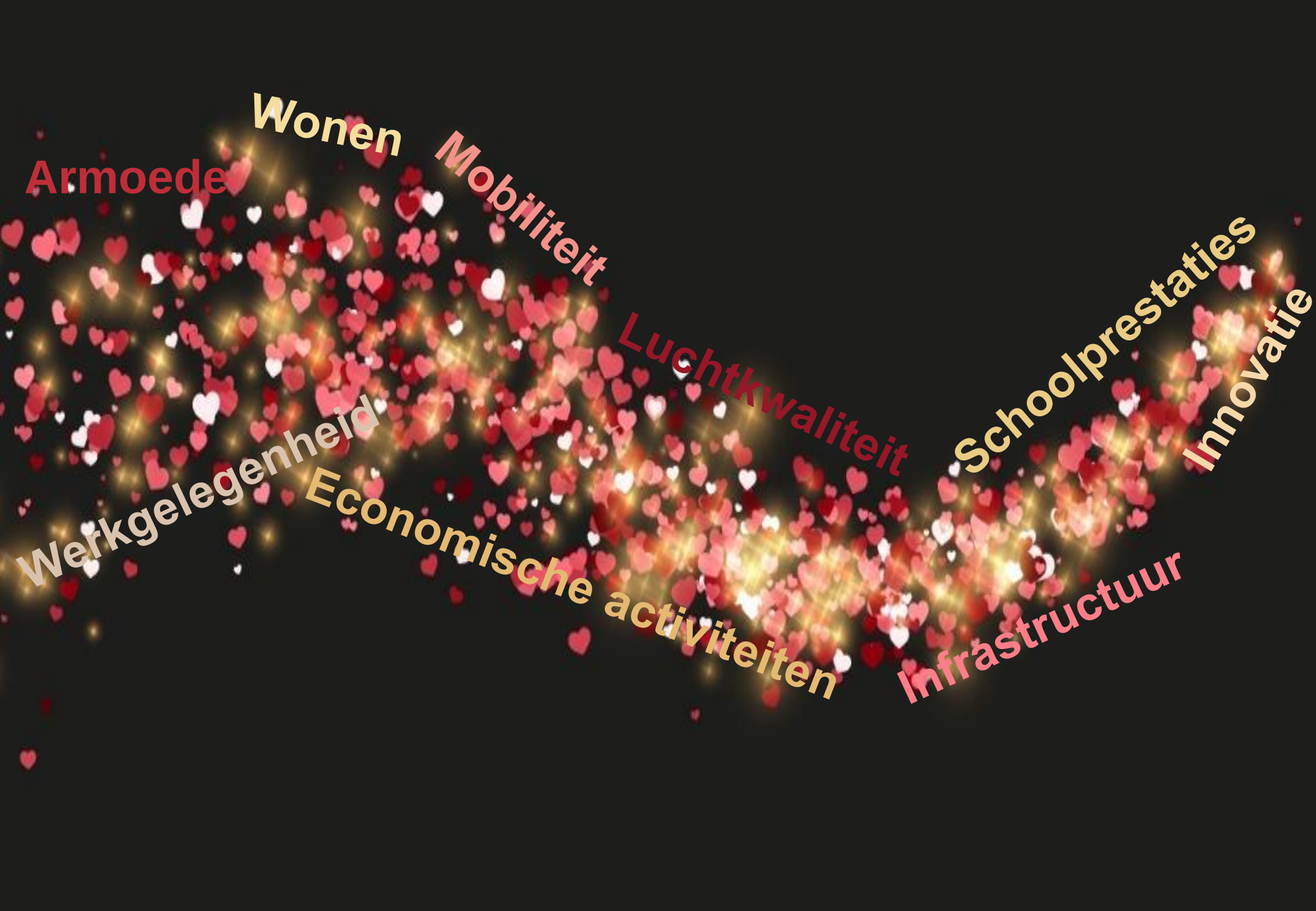
Iedereen aan boord

- Gezinnen en bedrijven ✓
- Renovatie kwetsbare groepen

Integraal – ‘gesublimeerd’

- Infrastructuurplan
- Financieel plan
- Arbeidskrachten ✓
- Goed bestuur ✓





Armoede Wonen Mobiliteit Luchtkwaliteit Schoolprestaties
Werkgelegenheid Economische activiteiten Infrastructuur Innovatie

Goesting, ruimte, steun

Inhaken op andere behoeften,
uitdagingen, opportuniteiten

Stekkende voorbeelden
Aantrekkelijke alternatieven



Koopkracht, competitiviteit

Kwetsbare groepen,
voorlopers, achterblijvers

Ontzorging, gemak, comfort

Positieve communicatie,
transparantie, dialoog

